

**Les relacions entre alumnes a
la classe d'Educació Física: la
consciència de les actituds i
valors en el treball cooperatiu
en l'etapa de primària**

“Treball de final de Grau d'Educació
Primària”

Mireia Roca Fontanet

Tutora: Gemma Torres Cladera

Curs 2012-2013

Vic, 17 de maig del 2013

Resum

La meva investigació de metodologia qualitativa es base en observar el grau de consciència que tenen els alumnes de tercer de primària, de l'escola El Gegant del Rec, dels valors, les actituds i les normes que es treballen a través de jocs cooperatius, els quals estan presentats a partir d'una unitat de programació. El motiu del meu estudi és que l'educació en valors ha d'estar present a l'àrea d'Educació Física, ja que és un escenari molt potent i és molt interessant observar i potenciar als discents diferents actituds i valors a través de jocs i normes.

Paraules claus: Joc cooperatiu, actituds, competència aprendre a aprendre, Educació Física i Educació Primària.

Abstract

My qualitative methodology research is based on the observation of the level of awareness that students of the third course in primary school have, particularly I have been analyzing the cases of "El Gegant del Rec" primary school. I have been researching on the values, attitudes and rules that are worked through cooperative games. These are presented from a unitary program. The purpose of my study is based to prove that the values education has been and now is part of Physical Education (P.E.). It is a powerful scene and it is really interesting to observe and encourage the learners with their different values and attitudes using the outdoor games world and their rules.

Keywords: Cooperative game, attitudes, Learning to learn competence, Physical Education (P.E.), Primary School.

Índex

1.	Introducció	5
2.	Objectius de recerca.....	7
3.	Fonaments teòrics.....	8
3.1.	Els valors, les actituds i les normes.....	8
3.1.1.	Definició de valors, actituds i normes.....	10
3.1.2.	Relació entre valors, actituds i normes	13
3.1.3.	Els valors, les actituds i les normes a Educació Física	14
3.2.	Joc cooperatiu.....	16
3.2.1.	Definició de joc cooperatiu	16
3.2.2.	Característiques del joc cooperatiu	18
3.2.3.	Metodologies per l'aprenentatge del joc cooperatiu i continguts actitudinals.....	20
3.2.4.	El joc cooperatiu i educació en valors.....	24
3.3.	Aprenentatge a partir de les Competències bàsiques.....	26
3.3.1.	La competència d'aprendre a aprendre.....	27
4.	Aplicació pràctica	28
4.1.	Plantejament del problema	28
4.2.	Metodologia i Orientació metodològica.....	31
4.3.	Dimensions o aspectes concrets de l'estudi	33
4.4.	Instruments i procediment de recollida de dades	35
4.5.	Anàlisi de les dades obtingudes	40
4.5.1.	Anàlisi de l'entrevista oberta a la mestra d'Educació Física	40
4.5.2.	Anàlisi de les entrevistes tancades als alumnes	42
4.5.3.	Anàlisi del diari de camp/Avaluacions (Inicial, formativa i final)	49
4.5.4.	Anàlisi de la fitxa del joc.....	54
5.	Conclusions	55
6.	Bibliografia	59
7.	Annexos.....	63

Annex 1: Unitat de programació	63
Annex 2: Plantilles de les entrevistes dels alumnes	79
Annex 3: Instruments d'avaluació.....	81
Annex 4: Plantilla fitxa del joc.....	84
Annex 5: Quadre de la relació entre l'educació en valors i l'Educació Física	85
Annex 6: Fitxes dels jocs dels alumnes de tercer de primària	86

1.Introducció

Per realitzar el meu estudi vaig escollir als alumnes de tercer de primària de l'escola El Gegant del Rec, perquè eren alumnes els quals no havien realitzat mai sessions de cooperació i, a ambdós grups de tercer els era necessari treballar diferents actituds i normes per poder adquirir nous valors. Per altra banda, crec que les característiques de l'alumnat i del seu entorn proper manquen de diversos valors i actituds que cal treballar. Pel que fa el centre, on vaig portar a terme la investigació, cal dir que un alt percentatge de l'alumnat és de procedència estrangera i la majoria tenen un nivell socioeconòmic i sociocultural molt baix. A més, l'escola no té unes grans instal·lacions, ja que està situada en barracons i no tenen molts recursos econòmics. Per totes aquestes característiques de l'entorn, de l'escola i dels alumnes vaig decidir portar a terme la meva investigació qualitativa, basada en observar el grau de consciència dels alumnes cap als valors, les actituds, normes i característiques que es treballaven a través del joc cooperatiu, ja que creia que seria un escenari on podria treure molts resultats i moltes experiències enriquidores per l'estudi.

Per presentar la meva investigació metodològicament qualitativa faig ús d'aquesta introducció per mencionar les diferents parts, que he destacat, i els seus subapartats corresponents.

En primer lloc, en el treball, trobem un índex amb tots els títols dels apartats i subapartats, acompanyats de les pàgines on es poden trobar aquests. El primer apartat que trobem és anomenat objectius de recerca, en aquest esmento els objectius principals i secundaris que m'he proposat per realitzar la meva investigació.

Pel que fa al segon apartat, el qual anomeno fonaments teòrics, és on es troba tota la part teòrica del meu estudi; al final de cada subapartat esmento la relació que hi ha entre la part teòrica i la part pràctica de la meva investigació. Dins d'aquest apartat trobem diferents títols. Per començar hi ha un subapartat dedicat a parlar dels valors, les actituds i les

normes, de la definició de cada un d'aquests conceptes, de la relació que tenen entre ells i de com aquests tres conceptes poden i/o són presents a l'àrea d'Educació Física. El segon subapartat que ens trobem és el que anomeno joc cooperatiu, en el qual podem trobar-hi la definició de joc cooperatiu, les característiques d'aquest, les metodologies utilitzades per l'aprenentatge d'aquest joc, tenint en compte i present en tot moment la implicació del mestre i la motivació dels alumnes i, l'explicació de com i quins valors treballar a partir dels jocs cooperatius. Per acabar aquest segon apartat del meu treball de final de grau, parlo de l'aprenentatge per competències, definint la competència aprendre a aprendre i la relació que estableixo entre aquesta i les altres competències, que treballo a la unitat de programació, amb l'Educació Física i més concretament amb la meva investigació.

Al llarg d'aquest quart apartat anomenat aplicació pràctica, explico, detalladament, la part pràctica del meu estudi. A continuació us esmentaré les parts més importants d'aquest apartat tot mencionant la seva estructura general.

En primer lloc podeu visualitzar l'apartat anomenat plantejament del problema, en aquest hi trobem l'explicació del tema de tota la meva investigació i un quadre resumint els indicadors amb els quals centro el meu estudi. Tot seguit podem trobar explicada la metodologia que he utilitzat per poder realitzar l'estudi i com l'he utilitzada. Més endavant explico l'orientació metodològica, és a dir, explico el perquè em centro amb un estudi de cassos. Seguidament, trobem especificades les dimensions i els aspectes concrets que he utilitzat per poder portar a terme la meva investigació. Després de mencionar i explicar les dimensions podem endinsar-nos a tot el que fa referència a la recollida de dades i al seu anàlisi, ja que en primer lloc trobem explicats els instruments que he utilitzat per recollir la informació necessària pel meu estudi i el moment en què els he utilitzat; a més a més, us presento un quadre molt visual per poder veure exactament en quin moment, del meu estudi, he fet ús de cada un dels instruments. Més endavant, com ja he dit, podem trobar tot l'anàlisi

de les dades obtingudes; el primer anàlisi que realitzo és el de l'entrevista de la mestra d'Educació Física. La segona informació a analitzar és la que he obtingut a través de les entrevistes tancades que realitzo als alumnes en diferents sessions. En tercer lloc, podeu trobar l'anàlisi del meu diari de camp i de les tres avaluacions realitzades als alumnes. I per acabar, aquest apartat d'anàlisi de dades, us presento analitzada una fitxa del joc que vaig realitzar als alumnes per poder enregistrar diferents jocs que ells es van inventar, els quals es poden observar a l'apartat d'annexos que esmentaré al final.

Per tal de tancar el meu estudi podeu trobar un cinquè apartat en el qual hi ha les conclusions que he extret, un cop portada a terme i acabada, la meua investigació. A més, en aquest hi podreu trobar millores i canvis que realitzaria si el tornés a fer i propostes de futur.

Per últim, dins d'aquest treball, hi ha dos ultimes parts, una és on s'hi poden observar totes les fonts de documentació que he utilitzat per elaborar aquest treball i, l'altra és la part d'annexos on hi ha tota aquella informació i documentació que poden concretar més alguns aspectes o fins i tot deixar-los més clars i entesos.

2.Objectius de recerca

El meu objectiu principal per poder portar a terme tota la investigació és:

- Observar si els alumnes són conscients dels valors i les actituds que es treballen a través dels jocs cooperatius.

Per treballar aquest objectiu he anat introduint diferents jocs i reptes cooperatius, en els quals es treballen diferents valors i actituds i, en tot moment, he intentat que els alumnes, sense que jo els hi mencionés el valor o l'actitud a portar a terme, apliquessin de forma innata o conscientment l'actitud o el valor que ells creien. Per altra banda, dir que la meua intervenció, la meua implicació i la meua manera d'actuar eren molt

importants, ja que no podia dir en cap moment que havien de fer, però si que els podia guiar cap allà on desitjava, amb diferents indicacions, diferents normes o amb el tipus de joc que proposava. Per poder anotar si els alumnes havien estat conscients o no, de tot el que havien realitzat durant els jocs, utilitzava l'observació, el meu diari de camp i passava als alumnes, en cada sessió o cada dues sessions, una entrevista; d'aquesta manera podia veure el grau de consciència que tenien cap allò que havien realitzat, segurament, inconscientment. A més, les entrevistes i les reflexions que es feien al final de les sessions ajudaven a què els alumnes en les pròximes sessions fossin més conscients, ja que havien estat reflexionant.

Per altra banda, els objectius secundaris del meu estudi són:

- Identificar les característiques dels jocs i reptes cooperatius.
- Observar si els alumnes identifiquen, adquireixen i saben aplicar les característiques dels jocs cooperatius a partir de competències.

Els meus objectius secundaris són aquests que he mencionat anteriorment, perquè la base de la meva investigació és treballar de manera cooperativa, a partir de les competències (competència d'autonomia i iniciativa personal i competència social i ciutadana) i, més concretament, per poder fer present als alumnes la competència d'aprendre a aprendre. A més, a partir del joc cooperatiu i les seves característiques, he treballat amb els alumnes tot un seguit de valors, actituds i normes.

3.Fonaments teòrics

3.1. Els valors, les actituds i les normes

Els valors, les actituds i les normes són un tema que s'hauria de treballar a les escoles, perquè tal i com diu Lucini (1994) l'ètica i l'educació han anat interrelacionades en qualsevol sistema educatiu. O com esmenta Camps (1990: 124):

Ho tinguem com ho tinguem, l'educació no està lliure de valors. L'educació té que ser ideològica. Si educar és dirigir, formar el caràcter o la personalitat, portar a l'individu en una determinada direcció, la educació no pot ni ha de ser neutra. Les finalitats educatives són valors en la mesura en que són opcions, preferències o eleccions.

Per altra banda, tal i com diu Lucini (1994) per treballar a les escoles una educació ètica cal tenir clars tres principis:

- 1.** Tots els alumnes tenen dret i necessitat de rebre una formació ètica al marge de les seves creences. Per aquest motiu, tots els alumnes han de ser educats amb llibertat, en un sistema de valors que els ensenyi a viure en societat i amb ells mateixos.
- 2.** L'educació ètica és entesa com una educació en valors i en actituds; una educació integrada i impregnada per tota l'activitat escolar, tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i totes les àrees, és a dir, tal i com Lucini (1990: 17) assenyala: "L'educació en els valors, per lo tant, ha d'entroncar transversalment amb la totalitat del desenvolupament curricular, i entrar en relació dinàmica amb totes les àrees de l'aprenentatge."
- 3.** En l'educació Secundària els alumnes han d'adquirir els següents continguts: La vida moral i la reflexió ètica.

Per tant, a les escoles s'han d'educar els valors a partir d'un treball transversal de totes les àrees curriculars. Tenint en compte el que ens diu Lucini (1990) que educar en valors és acompanyar als alumnes en un procés de resposta lliure i personal als interrogants que es fan al llarg de la vida, ja que la resposta significativa a aquests interrogants genera els valors en el que creure i la necessitat d'incorporar-los en la seva vida quotidiana i en la seva realitat. I el que ens diu Prat (2002) que l'educació en valors no ha de tenir un caràcter moralitzador basat en l'adoctrinament, sinó que l'educació en valors s'ha d'entendre des d'una perspectiva d'una educació crítica i transformadora de la societat en què vivim.

Per tots els motius esmentats anteriorment, durant el meu estudi intento comprovar a partir dels jocs cooperatius, en el context de la unitat de

programació que presento als alumnes, si aquests són conscients dels valors, les actituds i les normes que es desenvolupen. Per tant, treballa l'educació en valors, des de l'àrea d'Educació Física, tenint en compte que tots els alumnes tenen els mateixos drets i necessitats de rebre una formació ètica i que l'educació no està lliure de valors.

3.1.1. Definició de valors, actituds i normes

Valor

El valor tal i com diu Prat i Soler (2003) es caracteritza per tenir molts usos i, per tant Gutiérrez (2003) diu que és un concepte difícil de concretar i definir. Dintre de les definicions que podem trobar sobre valors, Bolívar (1992) ens comenta que els valors són ideals abstractes que representen les creences d'una persona sobre models de comportament i conducta i sobre les últimes finalitats. Continuant amb el mateix autor, ens diu que són autoconcepcions que els individus tenen d'ells mateixos, dels altres, del món, etc, per les quals actua de maneres determinades en cada situació.

Per altra banda Lucini (1990) ens menciona les característiques de valor, les quals he resumit de la següent manera:

- 1.** Els valors són projectes ideals de comportar-se i existir que els individus aprecien, desitgen i busquen.
- 2.** Els valors són opcions personals que s'adquireixen des de les possibilitats actives de la voluntat.
- 3.** Els valors són creences que s'integren en el coneixement.
- 4.** Els valors són característiques de l'acció humana que actuen sobre la conducta de les persones, orienten la vida i marquen la personalitat de cada individu.

Per tant, tal i com diu Gutiérrez (2003) els valors són necessaris pel desenvolupament de les persones i de l'ordre social en què aquestes es troben immerses.

El terme valor es troba dins del meu estudi des de la perspectiva que ens esmenten els diferents autors mencionats anteriorment, és a dir, dins el

meu estudi es treballen els valors com maneres de comportament i de conducta interioritzades pels alumnes al llarg del temps. Durant el meu estudi, a partir del joc cooperatiu, endinso als alumnes cap a valors que van relacionats amb aquest tipus de joc; alguns d'aquests són el respecte, la solidaritat, la igualtat, entre d'altres.

Actitud

Segons Prat i Soler (2003) s'utilitza el terme actitud per fer referència a un pensament o un sentiment positiu o negatiu que té una persona cap a un objecte, una situació o una persona. Té relació amb els sentiments i la forma d'actuar davant de situacions determinades.

Per altra banda, Bolívar (1992: 92) ens diu que les actituds són: "Predisposicions que impulsen a actuar d'una determinada manera, compostes d'elements cognitius (creences), afectius (valoracions) i de comportaments (tendència a respondre)."

Pel que fa a les característiques de les actituds Lucini (1990) ens menciona les següents:

- 1.** Les actituds no són innates, sinó que s'aprenen, es modifiquen i maduren; es poden educar com els valors.
- 2.** Les actituds són predisposicions estables, és a dir, són estats personals adquirits d'una manera duradora.
- 3.** Les actituds tenen un caràcter dinàmic, és a dir, són funcionals i operatives. Aquesta característica implica que l'adquisició de les actituds té que realitzar-se en l'acció.
- 4.** Les actituds es fonamenten en els valors, el que implica que els valors s'expressen, es concreten i s'aconsegueixen amb el desenvolupament de les actituds.

Per tant, les actituds són tendències apreses i fixes que orienten la conducta que es manifestarà davant d'una situació o objecte determinat (Puig, 1993). Tal i com ens diuen Ortega, Míguez i Gil (1996) les normes

són disposicions, relativament estables, a comportar-se d'una manera determinada en diferents situacions referents a persones, objectes o aconteixements.

El fet de treballar els valors, com ja he esmentat anteriorment, implica treballar unes certes actituds que van relacionades amb els valors que es treballen, ja que durant el meu estudi he entès l'actitud com quelcom que es fonamenta en els valors, és a dir, que els valors s'expressen i es concreten quan es desenvolupen les actituds. A més, he treballat aquelles actituds relacionades amb els valors que van lligats amb el joc cooperatiu. Per tant, he intentat que els alumnes aprenguin, modifiquin, coneguin i tinguin consciència d'actituds com el respecte al material, el respecte a un mateix, el respecte als altres, l'acceptació, la participació, entre d'altres.

Norma

Les normes segons Prat i Soler (2003: 28-29):

[...] són regles o pautes de conducta que determinen que es pot fer i que no es pot fer. Es consideren instruments o mitjans per aconseguir determinats fins o objectius. Per tant, tota norma està relacionada amb un principi valoratiu. Un determinat valor pot generar diferents normes, encara que també poden existir normes que no es sustentin a cap valor determinat, sinó que simplement es fonamentin en la tradició, el poder o l'autoritat de qui la prescriu.

Per altra banda Lucini (1990) ens diu que les normes són pautes de conducta que defineixen i dicten com ha de ser el comportament d'una persona davant de les diferents situacions. I Bolívar (1992) ens esmenta que les normes són criteris o pautes concretes d'actuació en determinades situacions, derivades de principis, actituds o valors.

Per tant, podem dir que les normes són models, regles i patrons de conducta més o menys circumstancials que en algunes situacions s'han d'observar (Puig, 1993).

Al llarg del meu estudi com ja he dit treballa els valors i les actituds i per fer-ho introdueixo, en els jocs cooperatius, les normes que crec necessàries i que m'ajuden a arribar al treball dels valors i les actituds que desitjo en cada moment.

3.1.2. Relació entre valors, actituds i normes

En primer lloc mencionar el que ens diu Lucini (1990) que el valor és un concepte més ampli que el concepte d'actitud, és a dir, el que ens vol dir és que un valor en concret pot generar un conjunt variat i específic d'actituds. Per altra banda, la postura que té davant dels tres conceptes és la següent: sempre parla en primer lloc dels valors, després de les actituds i per últim de les normes.

Per entendre millor la relació entre aquests tres conceptes cal tenir en compte el que ens diu Lucini (1990: 37):

Els valors són projectes globals d'existència (individual o social) que s'instrumentalitzen en el comportament individual, a través de la vivència d'unes actituds i del compliment, conscient i assumit, d'unes normes o pautes de conducta.

A més, a partir d'aquesta idea i de la seva postura ens diu que entre els tres conceptes (valor, actitud i norma) ha d'existir sempre una estreta relació coherent.

Per altra banda, Prat (2001) també, ens parla de la relació entre els tres conceptes i ens diu que els valors es conceben com ideals abstractes, metes en ells mateixos i que no es poden avaluar ni observar. A més, ocupen un lloc més elevat que les actituds i les normes. D'aquesta manera, tal i com diu Gómez (2002) els valors no es poden observar de manera directa, però les actituds i les normes si que es poden observar directament. I per tant com ens diu Bolívar (1995) els valors s'han de treballar a través de les actituds corresponents i aquestes en normes. En definitiva en les escoles el que s'aprecia són diferents actituds i normes, que de mica en mica, es van

transformant i adaptant a diferents valors, però aquests últims, a causa de les seves característiques, no es poden observar ni avaluar (Prat, 2001).

Després de definir els tres conceptes i de veure la relació que tenen entre ells puc dir que durant l'estudi relaciono els tres conceptes, ja que treballo els valors a través de les actituds i les actituds a través de les normes que aplico als jocs. Durant tot aquest procés el que intento és observar si els alumnes són conscients de tots els valors, actituds i normes que es treballen, tenint en compte que els valors no poden observar-se, però si es poden relacionar amb les actituds i les normes que són observables i valuables. A més, en tot moment tinc en compte que la meua intervenció és important per modificar, remarcar, potenciar, canviar i ajudar als alumnes a aprendre els diferents valors a través de les actituds i les normes.

3.1.3. Els valors, les actituds i les normes a Educació Física

Com ja he anat esmentant anteriorment a les escoles hi ha d'haver-hi una educació en valors, la qual ha de ser transversal a totes les àrees i és necessària la participació i implicació de tot el professorat, és a dir, cal que els mestres tinguin present que assumir el repte de l'educació en valors no és un treball solitari, sinó que s'ha de plantejar des del conjunt del centre (Prat, 2002). La mateixa autora al 2001 ens diu que cal remarcar que l'activitat física i l'esport, gràcies al seu enorme atractiu, especialment per els nens i joves, és un mitjà educatiu i de transmissió de valors molt positiu i potent, però cal que els mestres d'Educació Física ho tinguin en compte i sàpiguen aprofitar-ho. A més, Gutiérrez (2003) ens remarca i ressalta aquesta mateixa idea dient que segons la manera que els mestres porten a terme la pràctica física, es poden o no desenvolupar valors a través d'aquesta mateixa, ja que ens diu que aquesta àrea no es tracta només d'adquirir moviments i destreses, sinó que sobretot es tracta d'adquirir totes les vivències experimentades en la pròpia activitat motriu i del desenvolupament del gust per la mateixa.

Per altra banda, l'autora Vázquez (1998) ens menciona que la conducta en moviment, que l'alumne desenvolupa quan fa activitat física, no afecta només a les idees, sinó que també afecta a tota la seva personalitat, perquè la conducta motriu que té un individu no és només el resultat d'una forma de fer intencionada, sinó que és el resultat d'una història personal, de les seves idees, desitjos i sentiments.

Per tant, tal i com ens esmenta Prat (2002: 9):

[...] es considera l'educació física com una matèria especialment adequada, i fins i tot privilegiada, per fomentar els valors. [...] perquè a les classes d'educació física apareixen una gran quantitat d'interaccions personals (contacte físic, treball en grup, ajuda i cooperació...) i, com a conseqüència, molt sovint se'n deriven petits conflictes per resoldre (acceptació dels companys i les companyes, saber guanyar i saber perdre, mostrar respecte envers les normes establertes...). Les persones expertes en educació moral justament parteixen del conflicte per afrontar l'educació en valors, i el conflicte es troba constantment present a les aules, [...] en situacions de joc i d'esport.

Per aquest motiu ens acaba dient que seria necessari que s'aprofitessin totes aquestes situacions conflictives que es poden donar a través del joc i l'esport, fent ús del diàleg i la reflexió, perquè d'aquesta manera es crea una gran oportunitat per educar en valors.¹

Per últim, i continuant amb la mateixa autora treballar sobre les actituds i els valors no ha de ser només feina de l'àrea d'Educació Física, sinó que des de les altres àrees cal que hi hagi un treball diari per tal de reforçar el treball vivencial i diari que es realitza des de l'àrea d'educació física.

Un cop esmentada tota la part més teòrica sobre el tema m'agradaria relacionar-la amb la meua pràctica, ja que durant el meu estudi he fet un treball en valors des de l'àrea d'Educació Física. Per tant, he considerat que l'activitat física és un entorn molt atractiu pels alumnes i és un mitjà molt

¹ A l'annex 5 es pot observar un quadre de la relació entre l'educació en valors i l'Educació Física segons Omeñaca i Vicente (2004).

potent de transmissió de valors, actituds i normes si es sap aprofitar. Per aquest motiu, jo he intentat aprofitar l'escenari que potencia l'àrea d'Educació Física per treballar tot un seguit de valors, actituds i normes que van lligades al joc cooperatiu. Per altra banda no he realitzat un treball transversal amb les altres àrees, el qual crec que hagués estat molt profitós i molt enriquidor pels alumnes, ja que es reforçaria el treball realitzat a l'àrea d'Educació Física en les altres àrees.

3.2. Joc cooperatiu

Per treballar diferents valors, actituds i normes vaig decidir treballar-ho a partir de l'àrea d'Educació Física, que com ja he dit és un camp d'actuació excel·lent pel desenvolupament dels valors socials i personals. (Gutiérrez, 1998). Dins de l'àrea vaig escollir el joc cooperatiu, el qual més endavant explicaré i relacionaré amb l'educació en valors.

3.2.1. Definició de joc cooperatiu

El joc cooperatiu és un dels tres tipus de joc que existeixen, segons Omeñaca (2002) els objectius que aquest tipus de joc marca per a cada jugador van units i relacionats amb els altres, és a dir, un membre aconsegueix la meta si els altres participants del joc l'han aconseguit. Per altra banda, ens diu que el joc cooperatiu permet explorar i buscar solucions creatives, perquè és un joc lliure de pressions, que potenciar i crear situacions en les que els participants mantinguin relacions cordials i constructives, que l'error s'integra dins del procés de feedback i proporcionant ajuda als altres, que permet l'aprenentatge de valors morals i de destreses socials, que l'èxit dels altres es pot valorar de manera positiva i que aquest tipus de jocs fomenten i possibiliten conductes d'ajuda i un grau alt de comunicació i de transmissió d'informació entre els participants. A continuació, m'agradaria mencionar el que Orlick (1990: 16) ens diu sobre el joc cooperatiu:

La idea que hi ha darrera dels jocs cooperatius és senzilla: jugar amb els altres millor que contra els altres; i se alliberats per la verdadera estructura dels jocs per gaudir amb la pròpia experiència del joc. Cap jugador ha de

mantenir la seva estima gràcies a la d'un altre. Tot i que els jugadores es dissenyen perquè la cooperació entre jugadors sigui necessària per aconseguir els objectius del joc, els nens juguen junts per aconseguir finalitats comunes en comptes d'uns contra els altres per finalitat mútuament excloents. Mentre juguen aprenen d'una forma divertida com arribar a ser més considerats uns amb altres, més conscients de com senten les altres persones i més dedicats a treballar en lo millor per a tots.

Pel que fa la definició sobre els jocs cooperatius dir que Omeñaca (2002), des del plantejament basat en l'estructura de meta, ens diu que els jocs cooperatius són els que demanen als jugadors una forma d'actuar orientada cap al grup, en la qual cada participant col·labora amb els altres per poder arribar tots junts a un fi comú.

Per altra banda, Orlick (2001) ens esmenta que els jocs cooperatius requereixen poc material, que es poden realitzar en molts espais i que els poden realitzar tot tipus de persones. També, ens diu que els jocs cooperatius estan relacionats amb la comunicació, la cohesió de grup, la confiança i el desenvolupament de diferents destreses per arribar al fi comú. Per tant, els alumnes a partir dels jocs o reptes cooperatius aprenen a compartir, relacionar-se, a preocupar-se pels altres, a ajudar-se..., és a dir, aprenen tot un seguit de valors, actituds i normes que comentaré més endavant.

Per tant, el meu estudi va entorn a la cooperació i més concretament al joc cooperatiu, el qual entenc com un joc que implicar la participació de tots els components del grup per aconseguir la finalitat, no hi ha rivalitat entre jugadors, sinó que tots junts aconseguen un mateix fi, els jugadors han de ser creatius i ajudar-se entre ells, un joc que potencia les ajudes i la comunicació entre companys i sobretot l'entenc com un joc que permet l'aprenentatge de valors, actituds i normes.

3.2.2. Característiques del joc cooperatiu

Els jocs cooperatius tenen unes característiques particulars, les quals diferents autors ens comenten.

En primer lloc Pallarés (1978) ens caracteritza el joc cooperatiu de la següent manera:

- Tots els participants han de treballar en equip i junts per poder aconseguir l'objectiu comú al que aspiren des d'un inici.
- Tots els participants guanyen o perden si el fi comú s'aconsegueix o no.
- Els participants no competeixen entre ells, sinó que competeixen contra els elements no humans.
- Els participants uneixen les seves forces i habilitat de cada un per poder aconseguir la finalitat del joc.

Orlick (1990), perquè entenguem millor com funcionen aquest tipus de jocs i activitats cooperatives, reflexiona sobre cinc aspectes/característiques en concret, les quals ressalto de la següent manera:

- Els jocs cooperatius són lliures de la competició, ja que l'objectiu del joc és comú a tots els participants. D'aquesta manera els diferents jugadors mantenen interaccions més positives amb els altres, perquè no han de superar als altres.
- Els jocs cooperatius són lliures per crear, ja que tot i que els diferents participants han d'aconseguir un objectiu comú no s'indica mai com s'ha d'aconseguir aquest. Per tant, els nens són lliures per poder desenvolupar la seva creativitat i trobar diferents alternatives als problemes que apareguin.
- Els jocs cooperatius són lliures d'exclusió. D'aquesta manera els nens podran tenir més confiança en ells mateixos i de les seves pròpies possibilitats, ja que tenen la possibilitat de continuar experimentant, de millorar les diferents capacitats i de fallar, però poden corregir l'error posteriorment.

- Els jocs cooperatius són lliures d'elecció, ja que aquests tipus de jocs permeten posar en marxa la iniciativa personal i està oberts als desitjos dels participants.
- Els jocs cooperatiu són lliures d'agressió, perquè el joc demana col·laboració entre els participants i unió d'esforços de tots els components per aconseguir el fi comú. Per tant, la possibilitat d'oposició i de comportaments agressius i egoistes disminueixen.

Per altra banda, Omeñaca (2002) ens esmenta 9 elements significatius que caracteritzen als jocs cooperatius:

- Es demana la col·laboració entre els membres del grup per aconseguir el fi comú.
- Plantejar una activitat conjunta i participativa, en la qual tots els participants tenen un paper que desenvolupar.
- Exigeix coordinació de tasques entre els participants, ja que el resultat depèn de l'adequació de les accions realitzades com a resposta de les demandes dels elements no humans del joc.
- No és buscar metes, sinó que ens proporciona un entorn de recreació en les relacions amb els companys per sobre d'aconseguir una victòria individual.
- Es dóna importància al procés i a les actuacions coordinades entre els membres del grup.
- No fomenta la competició.
- Tothom pot participar i té alguna cosa que aportar mentre el joc dura.
- No discrimina, sinó que ressalta l'actuació de cada membre del grup i exalta la igualtat entre membres.
- No elimina, perquè l'error va seguit de la possibilitat i oportunitat de continua explorant i experimentant.

Per posar a la pràctica el joc cooperatiu he tingut en compte les diferents característiques que he esmentat, ja que durant el meu estudi presento diferents jocs i reptes cooperatius amb diferents característiques per poder treballar el respecte a un mateix, als altres i al material, la solidaritat, la cohesió de grup, l'ajuda, la creativitat, la convivència, les habilitats de

comunicació, la confiança i l'acceptació contextualitzats en els valors, actituds i normes que em proposo en un inici. Per tant, les característiques que treballa són les esmentades anteriorment, però no totes estan sempre en tots els jocs, sinó que les combino entre elles, n'elimino o afegeixo alguna segons el que vull aconseguir amb aquell joc. A més, intento que a partir del treball d'aquestes els alumnes les coneguin i tinguin un grau de consciència d'aquestes, fent que al final del meu estudi sàpiguen identificar-les en un joc cooperatiu, aplicar-les i sàpiguen diferenciar un joc cooperatiu d'un que no ho és.

3.2.3. Metodologies per l'aprenentatge del joc cooperatiu i continguts actitudinals

Per tal de poder treballar els valors, les actituds i les normes a través del joc cooperatiu, cal tenir en compte tot un seguit de factors que influeixen en aquest ensenyament-aprenentatge (Prat, 2001). Jo dins del que ella menciona em centro amb dos en concret que són el professorat i el clima de la sessió.

Per tant, a continuació em centraré amb la implicació del mestre i el seu paper durant les sessions i amb la motivació dels alumnes cap als aprenentatges que han d'adquirir, fent referència a diferents factors que poden potenciar més motivació als alumnes.

Implicació del mestre

Parlaré de la implicació del mestre des de donar ajudes als alumnes, tenir en compte les seves necessitats, de com ha d'actuar i comunicar-se aquest amb els alumnes fins a com de potenciar des de l'àrea d'Educació Física l'educació en valors.

Fernando Ureña (1992) ens parla de fer ús de metodologies que facin possible i potenciïn l'autonomia dels alumnes, és a dir, que l'alumne es senti el principal protagonista del seu ensenyament – aprenentatge i, que la mestra intervingui en els moments de dificultat donant les ajudes

necessàries. A més, Kappeler (2003) també ens parla de la importància de donar autonomia als alumnes i fer-los ser els protagonistes del seu aprenentatge. Per altra banda, ens diu que és important que durant l'aprenentatge la mestra doni les ajudes necessàries als seus alumnes.

Per tal que la implicació del mestre sigui positiva pels alumnes, segons Plana (1992), els mestres han d'adoptar una actitud investigadora amb els alumnes i en tot moment, valorar les inquietuds dels discents adaptant els programes a les necessitats de la realitat educativa.

Per altra banda, Lemdo (1973) ens esmenta que els mestres han d'introduir als alumnes en una relació oberta i confiada, a través de l'acceptació dels alumnes i del saber escoltar-los. A més, és molt positiu i enriquidor permetre que els alumnes participin en tot moment, fins i tot durant les explicacions dels jocs, ja que com diu Plana (1992), els alumnes s'han de sentir importants pel sol fet de ser alumnes. Aquest mateix autor ens comenta que la mestra d'Educació Física ha de transmetre als seus alumnes confiança alhora de realitzar les activitats, ja que els alumnes en ocasions poden veure complicades o perilloses aquestes. A més, ens parla de la importància que té la comunicació verbal i no verbal cap als alumnes, ja que la comunicació no verbal dóna molta informació.

A més, segons Sanz (2005) cal que els mestres tinguin una relació cordial i respectuosa amb els alumnes, ja que aquest fet permet crear una bona comunicació amb el grup-classe, és a dir, una mestra no ha d'aixecar el to de veu, ha de ser propera als alumnes i potenciar el diàleg i els feed-backs en tot moment.

Per altra banda, per transmetre i potenciar els eixos de l'educació en valors en les aules d'Educació Física cal tenir en compte diferents aspectes i criteris. Per tant, per poder aprofitar les situacions i els recursos pel desenvolupament de l'autonomia, la promoció del diàleg i el respecte, en les aules d'Educació Física Martínez (2000: 7) ens diu:

L'activitat física i l'esport en general són un escenari en el que és possible aprendre a conèixer jugant i compartint, però per un altre costat, si no es tenen en compte els criteris mínims per potenciar els valors, pot generar situacions molt adverses per a l'educació en valors potenciant inclús contravalors.

Per últim, esmentar que la implicació del mestre en el moment de preparar els jocs és molt important i aquest ha de tenir en compte tal i com ens diu Guitart (1996) els diferents components del joc, és a dir, el mestre ha de tenir en compte l'objectiu formal del seu joc, l'estructura del seu joc, els continguts que es treballaran en el joc i, quina funcionalitat tindrà el seu joc (mitjà d'aprenentatge, observació de l'individu o del grup o instrument de canvis de situacions individuals o grupals).

Motivació de l'alumnat

En ocasions ens podem preguntar, perquè allò que presentem als nostres alumnes ha de ser motivador per a ells? o fins i tot em puc preguntar quins beneficis em dona que allò que presento als alumnes sigui motivador per a ells?

Jo n'he trobat la resposta després d'informar-me per diferents fonts d'informació. En primer lloc, esmentar que la motivació dels alumnes per aprendre és essencial per poder arribar a aprenentatges significatius. Per tant, la motivació és un factor que ha d'estar present en tot procés d'aprenentatge i no hem d'entendre la motivació com una tècnica o mètode d'ensenyament (Mora, 2007). Diferents investigacions que s'han realitzat han demostrat la importància que té la motivació durant tot el procés d'aprenentatge (principi, durant i final), en aquestes investigacions es diu que sense motivació no hi ha aprenentatge (Huertas, 1997; Pozo, 1999; Míguez, 2001).

En segon lloc, per tal de presentar als alumnes el tema a treballar de manera motivadora, s'han de tenir molt clares les característiques de l'entorn dels alumnes i els seus interessos, ja que és important partir d'aquests dos aspectes per poder-se acostar a ells i que el tema els sigui

més proper. Per tant, en aquest cas introduiríem una de les característiques esmentades anteriorment, ja que un factor que pot motivar als alumnes és relacionar el que es té que treballar a l'aula amb la seva realitat i entorn proper. Segons Tapia (1997) cal que el mestre tingui en compte les característiques dels alumnes i interessos, però que tingui present que la motivació cap a l'aprenentatge també depèn del context escolar i de les característiques que adopta l'activitat docent. A més, aquest mateix autor ens remarca que les característiques dels alumnes o el seu perfil motivacional, les pautes d'actuació docent, la interacció dinàmica, el clima de classe i la duració de la intervenció són els aspectes que els mestres haurien de tenir presents i, reflexionar per fer possible noves formes d'actuació més efectives per despertar la motivació i l'interès dels discents. Per tant, com he esmentat anteriorment la metodologia que utilitza la mestra i la seva implicació són dos factors molt importants per millorar la motivació dels alumnes cap als seus aprenentatges i fer que aquests siguin més significatius.

La implicació del mestre i la motivació dels alumnes són dos elements que he tingut en compte durant tot el meu estudi i posada a la pràctica, ja que ambdós elements em permetien canviar, modificar o potenciar els valors, les actituds i les normes a treballar. A més, la meva implicació/intervenció i la motivació dels alumnes m'ajudaven que la consciència dels discents cap als valors, les actituds, les normes i les característiques dels jocs cooperatius fos més elevada, més present i els aprenentatges dels alumnes fossin més significatius. Per altra banda, comentar que la motivació dels alumnes anava molt lligada amb el fil conductor utilitzat durant la unitat de programació², ja que amb aquest els alumnes es sentien a gust i tenia relació amb les seves característiques i interessos.

² A l'annex 1 es pot observar la unitat de programació utilitzada durant tot l'estudi.

3.2.4. El joc cooperatiu i educació en valors

El joc facilita el treball dels valors, perquè el joc pels nens i nenes és una situació plaent, en la qual tots participen en facilitat i es creen situacions diferents en què els mestres poden intervenir (Prat, 2002).

La mateixa autora ens esmenta diferents situacions, maneres, i metodologies, perquè els mestres puguin potenciar i aprofitar diferents situacions d'educació en valors, que es donen quan els nens i les nenes juguen. En primer lloc, ens diu que els mestres poden afavorir en l'esforç i la responsabilitat. Seguidament, ens explica que quan els nens i nenes juguen, s'estableixen interaccions i, per tant els mestres haurien d'intentar que tots els alumnes trobessin el seu lloc dins del grup i s'interrelacionessin. A més, ens comenta que cada vegada que els alumnes juguen, es troben en una situació nova i això permet que els alumnes hagin de desenvolupar la capacitat d'adaptació, és a dir, els mestres han de presentar als alumnes nous jocs i no sempre els mateixos. Per altra banda, quan els alumnes juguen poden aparèixer situacions de conflicte o problemes que els alumnes han de saber solucionar, per aquest motiu l'autora ens diu que els mestres han de potenciar el diàleg com una manera de prendre decisions. També, ens comenta que durant el joc es posen de manifest diferències entre els que juguen i, per tant són aquests moments els que els mestres han d'aprofitar perquè els alumnes aprenguin a respectar les diferències i a valorar la diversitat. Per últim, ens explica que el joc és una eina molt important per la integració social i l'acceptació cap als altres, és a dir, el joc ajuda en el procés de socialització dels nens i nenes.

Orlick (2001) ens demostra que el joc és un mitjà molt motivador pels alumnes pel seu desenvolupament personal i, per tant cal fer jocs que potenciïn el que volem pels nens i nenes en un futur, és a dir, els jocs cooperatius, els quals estan lliures de competició, d'exclusió, d'agressió etc. Aquest autor ens ho justifica amb les següents paraules:

El món del joc es el mitjà natural de nens i nenes per el desenvolupament personal i l'aprenentatge positiu.[...] En el fons, el joc simbolitza ni més ni

menys que la seva forma d'actuar demà en el món. Jugar és un mitjà ideal per un aprenentatge social positiu perquè és natural, actiu i molt motivador per a la majoria dels nens. Els jocs, impliquen de forma constant a les persones en els processos d'acció, reacció, sensació i experimentació. Pot ser una bella forma de reunir-les (Orlick, 2001: 15).

Per altra banda Omeñaca (2002) ens diu que els jocs cooperatius són un bon mitjà per l'educació en valors, però també ho són per l'exploració i el desenvolupament de les possibilitats de moviment. I per tant, ens diu que cal que es creïn mitjans perquè els alumnes busquin noves alternatives, modifiquin regles i ideïn diferents jocs i, el millor és que tot això es faci en un clima que tendeixi a establir relacions constructives i de col·laboració entre els alumnes, com ara el joc cooperatiu, ja que aquest fet permetrà que a partir de l'Educació Física s'afegeixin més valors dels que ja té la pròpia àrea.

A més, aquest autor ens diu que a través del joc cooperatiu els alumnes podran percebre la realitat d'una manera diferent, que podran sentir de forma diferent i que tindran una manera diferent de participació en el seu entorn. I que si tots aquests canvis cognitiu, afectiu i conductual, mencionats anteriorment, traspassen el mur educatiu i guien l'actuació personal, l'educació en valors a través dels jocs cooperatius haurà adquirit la seva verdadera dimensió.

Per treballar els valors, les actituds i les normes a Educació Física vaig escollir el joc, el qual facilita el treball de valors, ja que és un escenari en què es donen moltes situacions per poder intervenir i perquè els alumnes durant els jocs actuen i participen en facilitat. Dins dels jocs vaig escollir els jocs cooperatius, com ja he anat esmentant; vaig escollir aquest tipus de joc, perquè em permetia treballar el respecte, la solidaritat, la cohesió de grup, la creativitat, la convivència, les habilitats comunicatives, la confiança i l'acceptació, contextualitzat en els valors que em proposava en un inici de l'estudi, i les possibilitats de moviment dels alumnes.

3.3. Aprenentatge a partir de les Competències bàsiques

Tal i com diu en el Currículum de Primària (2009), les competències bàsiques són l'eix vertebrador del procés educatiu. El que es pretén a partir del currículum és que durant l'educació obligatòria els alumnes adquireixin unes competències, és a dir, les eines necessàries per entendre el món, que esdevinguin persones que sàpiguen intervenir activament i críticament en la societat que ens ha tocat viure. En definitiva el que es vol amb el currículum de competències és que els mestre ensenyin a aprendre als alumnes i que ambdós segueixin aprenen al llarg de tota la vida.

Pel que fa a les competències, concretament, n'hi ha de dos tipus les transversals i les específiques. En aquest cas jo em centraré amb les transversals, les quals són la base del desenvolupament personal i de la construcció del coneixement. Per concretar més, cal dir que a continuació em centraré, dins de les competències transversals, en les metodològiques, les quals activen l'aprenentatge i, dins d'aquesta classificació em centraré bàsicament amb la competència d'aprendre a aprendre. (Currículum de primària, 2009).

El meu estudi es centre amb el treball de les competències bàsiques, durant la posada a la pràctica de la meva unitat de programació, la qual em permet realitzar el meu estudi, treballa a partir de les competències bàsiques, ja que actualment són l'eix vertebrador de tot el procés educatiu. Concretament, treballa la competència social i ciutadana, la competència d'autonomia i iniciativa personal, a través de les quals puc treballar el joc cooperatiu i em permeten treballar la competència d'aprendre a aprendre a partir d'un indicador que les relaciona entre si, el qual és prendre consciència del treball individual i en grup a través del joc cooperatiu.

3.3.1. La competència d'aprendre a aprendre

La competència aprendre a aprendre, com ens diu el currículum de primària (2009: 23):

És l'habilitat per conduir el propi aprenentatge i ésser capaç de continuar aprenent cada vegada de manera més eficaç i autònoma d'acord amb el propis objectius i necessitats. És la competència metodològica que, d'alguna manera, guia les accions i el desenvolupament de totes les altres competències.

A més, se'ns diu que la competència aprendre a aprendre implica la consciència, la gestió i el control de les pròpies capacitats i coneixements des d'un sentiment de competència o eficàcia personal, i inclou el pensament estratègic i la capacitat de cooperar, d'autoavaluar-se, i el maneig eficient d'un conjunt de recursos i tècniques de treball intel·lectual per transformar la informació en coneixement propi.

Dins de l'àrea d'Educació Física tal i com diu en el Currículum de Primària (2009) es treballa la competència d'aprendre a aprendre. En el meu estudi treballa aquesta competència de la següent manera:

Treballa la competència aprendre a aprendre lligada amb la competència d'autonomia i iniciativa personal i la competència social i ciutadana, perquè al llarg de les sessions intento que a partir del treball en grup i passant diferents qüestionaris els alumnes es coneguin a ells mateixos, és a dir, les seves possibilitats i les seves limitacions i que es vagin superant al llarg de les sessions tenint una actitud positiva en tot moment. A més, intento que aprenguin a treballar a partir d'organitzacions col·lectives, tenint en compte, controlant i gestionant les pròpies capacitats i coneixements. Per tant, durant la unitat de programació vull aconseguir que els alumnes siguin conscients de com estan actuant en els jocs i de què i com estan aprenent, durant tot el procés. Per tant, sempre que considero necessari hi ha un moment de reflexió individual o col·lectiva.

4. Aplicació pràctica

4.1. Plantejament del problema

Per portar a terme la meva investigació vaig escollir als alumnes de tercer de primària de l'escola El Gegant del Rec, concretament, a les dues classes.

La meva investigació es centra en saber si els alumnes són conscients de les actituds i valors que aprenen i treballen a través de les característiques dels jocs cooperatius. Per tant, he intentat donar-me compte i observar, al llarg d'una unitat de programació de vuit sessions, com fem els mestres que els alumnes siguin conscients dels aprenentatges que estan adquirint amb els jocs i reptes cooperatius que s'estan portant a terme. D'aquesta manera, durant les diferents sessions he observat si els discents eren conscients dels valors i les actituds que s'estaven treballant al llarg de les sessions. A més, he observat si els alumnes són capaços de conèixer, a partir dels jocs i reptes que proposo, les característiques més generals dels jocs cooperatius, si aquestes les saben aplicar, quan ja les han estat practicant i si saben diferenciar un joc cooperatiu d'un que no ho és.

La introducció de les característiques dels jocs i reptes cooperatius ha estat segons les necessitats i la demanda dels alumnes, ja que són els que mostren el seu nivell i el seu ritme d'aprenentatge en cada moment. La meva implicació ha estat trobar, escollir i proposar als alumnes els jocs o reptes que creia més adients i que creia que ajudarien més als discents a descobrir i identificar les característiques, els valors i les actituds, de les quals havien de tenir un grau de consciència. Quan veia que els alumnes amb dues o tres sessions havien adquirit allò que em proposava, plantejava als alumnes nous reptes i jocs perquè poguessin adquirir nous coneixements. A més, la meva altra funció primordial per poder extreure la informació que desitjava era preparar i passar les entrevistes als alumnes i, fer una avaluació formativa de la unitat de programació per poder extreure el màxim d'informació. Per altra banda, durant totes les sessions realitzava el *meu diari de camp*, perquè un cop hagués de recordar cada sessió,

tindria la informació guardada i emmagatzemada al meu diari de camp. Pel que fa a la participació al llarg de la meva investigació haig d'esmentar la participació de la meva tutora a l'inici de l'estudi, ja que li vaig passar una entrevista per poder saber quina era la seva concepció i visió dels jocs cooperatius i per poder veure com havia treballat amb els alumnes, als quals jo vaig fer la unitat de programació, els jocs cooperatius i la competència social i ciutadana, la competència d'autonomia i iniciativa personal i ressaltant la competència d'aprendre a aprendre³. Per tant, aquesta entrevista em va ser molt útil com a punt de partida, perquè vaig enfocar la meua unitat de programació segons els coneixements que tenien els alumnes sobre el joc cooperatiu i el treball en grup. Per continuar, parlar de la participació dels alumnes, la qual va ser essencial per poder recollir la informació desitjada, ja que cada sessió o cada dues sessions em contestaven de manera individual una entrevista, participaven activament a les reflexions finals de les sessions que realitzàvem, fet que em permetia anotar moltes observacions, pensaments, creences, etc. dels alumnes al meu diari de camp. I per últim els alumnes, durant tres sessions, van haver d'aplicar tot allò que havien après creant un joc cooperatiu i portant-lo a terme amb la resta de companys. Per tal que el joc quedés enregistrat, els alumnes van omplir una fitxa, en la qual havien de posar el seu nom, els noms del grup, el nom del joc, com es juga en el joc, les normes del joc, que es volia aconseguir amb el joc i un dibuix del joc cooperatiu que havien inventat. D'aquesta manera anava observant quins alumnes eren conscients de les característiques, valors, actituds i normes que es treballen amb els jocs cooperatius i quins alumnes tenien encara alguns dubtes.

Per portar a terme la investigació vaig escollir els jocs i reptes cooperatius, perquè crec que són molt rics amb el treball de valors i actituds i crec que les característiques que engloben aquest tipus de joc, permeten que es puguin treballar de manera significativa tot un seguit de valors i actituds molt positives i enriquidores en l'edat dels alumnes de cicle mitjà, els quals tal i com diu Omeñaca (2002: 63): "Els nens d'aquest grup d'edat mostren,

³ En el marc teòric es troba l'explicació i la relació de la competència d'autonomia i iniciativa personal, de la competència social i ciutadana i de la competència aprendre a aprendre amb el meu estudi.

amb freqüència, conductes socialitzades de plena cooperació i es troben ja preparats per la col·laboració activa dins del grup”.

Per altra banda, vaig tenir en compte en tot moment les característiques del centre i dels alumnes i per aquest motiu vaig escollir els jocs cooperatius, perquè no necessiten molt de material, es poden realitzar en qualsevol espai i tothom i pot participar. A més a més, vaig escollir el joc perquè és un escenari en el qual els alumnes actuen de manera lliure, participen en facilitat i es donen moltes situacions per poder intervenir.

Per treballar els jocs cooperatius he tingut en compte algunes de les característiques que Omeñaca (2002) ens menciona i per tant, he anat introduint i treballant algunes d'aquestes, com ara la possibilitat de treballar aprenentatges de valors morals i destreses socials, la fomentació d'ajuda, l'intercanvi d'informació i per tant, la millora de les habilitats de comunicació, la importància del progrés i no del resultat final. Per altra banda, he tingut en compte i he treballat les característiques que Pallarés (1978) ens menciona, tots els participants aspiren a un fi comú, tots els participants guanyen o tots perden, els jugadors competeixen amb els elements no humans i no entre ells i els participants combinen diferents habilitats unint els esforços de tots per poder aconseguir la finalitat del joc o repte. A més, en tot moment tenia presents els components essencials dels jocs cooperatius que destaca Orlick (1990), el quals són: la cooperació, l'acceptació, la participació i la diversió i he treballat a partir de l'idea que el joc cooperatiu és lliure de competició, lliure per crear, lliure d'exclusió, lliure d'elecció i lliure d'agressió. Per tant, em centro amb diferents característiques, valors, actituds i normes que diferents autors mencionen sobre el jocs i reptes cooperatius i amb aquests pretenc que els meus alumnes els coneguin, els entenguin conscientment i els sàpiguen aplicar en un joc o repte cooperatiu o en el moment d'inventar-se un joc cooperatiu.

A continuació, us presento una taula on es poden observar els diferents indicadors que he tingut en compte per portar a terme el meu estudi.

Indicadors del meu estudi
-Tots els participants aspiren a un fi comú.
-Tots els participants guanyen o perden.
-Els jugadors competeixen amb els elements no humans i no entre ells.
-Els participants combinen diferents habilitats unint els esforços de tots per aconseguir la finalitat del joc o repte.
-Components essencials del joc cooperatiu: - Cooperació. <ul style="list-style-type: none"> - Acceptació. - Participació. - Diversió.
-El joc cooperatiu és: - Lliure de competició. <ul style="list-style-type: none"> - Lliure per crear. - Lliure d'exclusió. - Lliure d'elecció. - Lliure d'agressió.

4.2. Metodologia i Orientació metodològica

Dins del marc de la investigació educativa, em centro amb el paradigma interpretatiu, ja que el que he pretès des d'un inici és comprendre la teoria com una reflexió en la pràctica i des de la pràctica, per comprendre una realitat educativa múltiple i dinàmica tal i com ens diu Koetting (1984) i, perquè el meu estudi es centra en els significats de les accions humanes i de la vida social, (Erickson, 1986). I el que he aconseguit amb aquest treball és comprendre la realitat i comprovar si els alumnes són conscients del treball i de l'adquisició de tot un seguit de característiques, valors i actituds que van lligades amb el treball constant, durant les sessions d'Educació Física, que s'ha realitzat dels jocs i reptes cooperatius. Per tant, al llarg de la meva investigació he comprés els alumnes com subjectes interactius i comunicatius que comparteixen significats, utilitzant tècniques d'observació subjectives tal i com diuen Arnal, Del Rincón i Latorre (1992) quan defineixen el paradigma interpretatiu. A més, continuant amb els mateixos autors, durant la meva investigació faig ús d'aquest paradigma, perquè la meva intervenció a l'aula era necessària per veure si els alumnes identificaven, adquirien, reconeixien i sabien aplicar totes les actituds,

valors i característiques que volia treballar en cada moment. També, era essencial la meua intervenció per canviar els jocs o reptes cooperatius, que portar a terme, en el cas que veia que els alumnes no adquirien el que jo em proposava en cada moment. A més, quan observava que els alumnes anaven adquirint, reconeixen i aplicaven els valors, les actituds i les característiques que jo els proposava intentava que aquelles es milloressin.

I per tots aquests motius, la conclusió és molt concreta al centre i a l'aula on realitzo la proposta, ja que cada grup d'alumnes i cada centre té unes característiques concretes i, per aquest motiu també relaciono la meua investigació el paradigma interpretatiu, ja que tal i com ens diuen Arnal, Del Rincón i Latorre (1992) fent ús del paradigma interpretatiu el coneixement que es genera és poc generalitzable.

Per tant, puc dir que la meua investigació es centra amb una metodologia orientada cap a la interpretació i la comprensió i més concretament, en l'estudi de casos, ja que he realitzat un estudi detallat i en profunditat dels alumnes per observar si els discents són conscients dels valors i les actituds que es treballen a través dels jocs cooperatius. Per tant, em centro amb un estudi de cas, perquè com diuen Arnal, Del Rincón, Latorre (1992) els estudis de casos són un anàlisi detallat, comprensiu, sistemàtic i en profunditat de l'objecte d'interès en un període de temps curt i consisteix en descriure una situació educativa. A més, Arnal (2010: 44-45) diu que: "L'investigador ha de controlar les variables on es manifesten naturalment, en les millors condicions de control possibles, però en marc de situacions naturals, com ara l'aula de classe".

Per tant, durant tota la meua investigació he tingut present les actituds, els valors i les característiques que potencien el joc cooperatiu i les he anat introduint o modificant segons els resultats que observava; intentant millorar-les i fent que els alumnes les incorporessin de manera explícita en el seu coneixement.

4.3. Dimensions o aspectes concrets de l'estudi

Pel que fa a les dimensions i aspectes que m'he fixat i he observat durant la meva investigació, haig de dir que tenen relació amb les característiques, valors i actituds que aporten el joc/repte cooperatiu, ja que a través del treball en grup, durant totes les sessions, observava si els alumnes anaven adquirint i millorant totes les característiques, valors i actituds que jo anava introduint. Per tant, la primera dimensió d'estudi a mencionar és el joc cooperatiu i dins d'aquesta els aspectes que observava, reforçava, millorava i canviava eren la cohesió del grup-classe durant les sessions d'Educació Física, reforçava i millorava les habilitats comunicatives dels alumnes pel que fa posar-se d'acord, acceptar crítiques, saber escoltar als companys, respectar el torn de paraula, acceptar les idees dels companys, aportat noves idees al grup, etc, potenciava les ajudes entre els alumnes, donant més ajuda a aquells alumnes que els costava més realitzar algun joc o repte cooperatiu, feia veure als alumnes que pertanyien a un grup i que amb aquest grup havien d'arribar a un objectiu comú i que per arribar-hi era necessària la participació de tots i cada a un dels membres del grup, perquè l'èxit o el fracàs eren comuns a tots els participants, és a dir, tots perdem o tots guanyem i, millorava, potenciava i reforçava el respecte dels alumnes cap al material que s'utilitzava en les diferents sessions, cap a un mateix i cap a la mestra i els altres alumnes. Per poder potenciar, millorar, reforçar, canviar i observar totes les dimensions i aspectes que he mencionat anteriorment, tenia en compte i aplicava dues dimensions més, les quals crec que són molt importants i em van permetre fer l'estudi amb més facilitat, aquestes dues dimensions són:

- Fer ús d'un fil conductor per relacionar i donar sentit als diferents jocs i reptes cooperatius, per poder arribar a un fi comú després de fer un bon treball en tots els jocs i reptes. A més, aquest em permetia que dins de les activitats, tot i crear diferents grups, els alumnes s'havien que pertanyien a tot el grup classe i que tots havien de fer-ho bé per poder arribar a l'objectiu final. Per altra banda, fer ús d'un fil conductor fa que els alumnes estiguin més motivats i el fet d'estar més motivats els

permet aprendre més significativament. Per tant, la motivació és un factor que ha d'estar present en tot el procés d'aprenentatge i no s'ha d'entendre-la com una tècnica o mètode d'ensenyament (Mora, 2007). A més, com s'ha demostrat en investigacions, la motivació té importància durant tot el procés d'aprenentatge, ja que sense motivació no hi ha aprenentatge (Huertas, 1997; Pozo, 1999; Míguez, 2001). Per tal de fer motivadora la meua intervenció vaig relacionar el fil conductor amb els interessos dels alumnes i les seves característiques, en tot moment intentava crear un bon clima a l'aula, donar sempre que era necessària la meua ajuda, permetre que en tot moment els alumnes poguessin participar en el seu procés d'ensenyament-aprenentatge i fins i tot que en ocasions fossin els protagonistes de la sessió i del seu aprenentatge.

- La meua implicació com a mestra, va ser important en diferents moments de l'estudi. En primer lloc, va ser essencial durant tot el procés de realització de la unitat de programació, ja que la selecció de les activitats i la manera com presentar-les és un factor molt important per potenciar els valors, les actituds i les normes que creus més importants treballar. A més, les meves indicacions, la meua implicació alhora de buscar i proposar jocs i reptes que potenciessin els valors i les actituds cooperatives que volia treballar, la manera de plantejar les entrevistes, perquè els alumnes anessin adquirint consciència del que estaven treballant, les ganes de participar perquè els alumnes poguessin adquirir un aprenentatge significatiu i la constància d'anar millorant, reforçant, canviant i observant les actituds i valors que s'estaven treballant va permetre portar a terme la meua investigació. I no puc deixar d'esmentar que la constància de feed-back correctiu i positiu, era un element a tenir en compte i important de mantenir i potenciar. Per altra banda, el fet de mantenir una bona comunicació amb l'alumnat i de donar als alumnes sempre, que era necessari, l'ajuda correcta permetia una comunicació molt rica amb els alumnes i una confiança de l'alumnat cap a tot allò que els proposava. A més, el fet de permetre que els alumnes participessin en tot moment provocava en ells una satisfacció i augment de la seva autoestima.

4.4. Instruments i procediment de recollida de dades

Per altra banda, per extreure informació detallada sobre la concepció i opinió que té la mestra del treball cooperatiu, de la manera que l'ha treballat amb els alumnes de tercer de primària a l'àrea d'Educació Física i per observar si els alumnes són conscients dels valors i les actituds que es treballen amb els jocs cooperatius he utilitzat els instruments següents.

En primer lloc, abans de tenir contacte amb els alumnes i de preparar la proposta didàctica vaig fer una entrevista a la mestra de l'escola, per extreure informació sobre la seva concepció dels jocs cooperatius i de les característiques d'aquests, de com ho treballa i de què i com ha treballat els jocs cooperatius amb els alumnes de tercer de primària, en els quals he portat a terme la meva proposta didàctica. Realitzo aquesta *entrevista inicial*, perquè tal i com diu Del Rincón (2010) les entrevistes permeten recollir informació sobre aspectes subjectius de les persones com ara opinions, coneixements i actituds. A més, segons Patton (1987), les entrevistes constitueixen una font de significació i un complement pel procés d'observació, és a dir, ens permeten descriure, interpretar aspectes de la realitat que no són directament observables. Concretament, he realitzat una entrevista de preguntes obertes, ja que he realitzat preguntes precises redactades i he seguit un ordre previst, però en tot moment són preguntes que permeten a l'enquestat respondre lliurement com vulgui, però dins del marc de la pregunta (López i Deslauriers, 2011). Per tant, després de realitzar aquesta entrevista, en la qual vaig extreure la informació mencionada anteriorment, vaig poder començar a preparar la meva unitat de programació, ja que sabia quins eren els coneixements que tenien els alumnes de tercer i com havia d'enfocar i començar la meva unitat de programació.

Un cop preparada la meva programació, la vaig portar a terme amb els alumnes de tercer de primària, durant 8 sessions. Durant la posada a la pràctica, en les diferents sessions, vaig treballar característiques dels jocs

cooperatius i les actituds i valors que aquest joc potencien. Per comprovar si els alumnes eren conscients del que estaven treballant i per veure que havia de reforçar, millorar o introduir de nou en les sessions posteriors, en cada sessió o cada dues sessions, passava als discents una entrevista de 3 o 4 preguntes⁴, les quals són fruit del marc teòric i de les diferents trobades amb les tutores, per poder extreure la informació que m'era necessària en cada moment i per poder preguntar als alumnes directament si eren conscients que s'estaven treballant uns valors i actituds. Utilitzo *les entrevistes* perquè tal i com diu López i Deslauriers (2011), és un instrument de procés de comunicació, en el qual l'investigador realitza unes preguntes o parla per conèixer, obtenir i buscar una informació relacionada amb la seva investigació. Concretament, l'entrevista que realitzo als alumnes en cada cas són entrevistes tancades, perquè tal i com diu López i Deslauriers (2011: 5):

Aquest tipus d'entrevista és la més estructurada. S'utilitza un qüestionari estàndard amb preguntes redactades anteriorment, amb un ordre que l'enquestador ha de respectar, i la resposta és amb una elecció limitada.

A més, són entrevistes estructurades, ja que com diu Del Rincón (2010:44):

L'entrevista estructurada es refereix a una situació en què un entrevistador fa a cada entrevistat un seguit de preguntes preestablertes amb una sèrie limitada de categories de resposta. [...] Les preguntes solen ser tancades[...]. Tots els entrevistats responen la mateixa sèrie de preguntes, formulades en el mateix ordre o seqüència, fetes per un entrevistador [...] [...] permet comparar els subjectes entrevistats.

Per altra banda, durant la meua posada a la pràctica, per tal de recollir més informació realitzo el meu *diari de camp*, el qual segons Lourau (1988) i López (1997), aquest instrument em va permetre recollir informació sobre cada una de les activitats que vaig realitzar. A més, tal com diu Lopez (2004), amb el diari de camp puc recollir de cada una de les sessions i activitats narracions, fets, descripcions acurades, frases concretes i

⁴ A l'annex 2 es poden observar les plantilles de les diferents entrevistes realitzades als alumnes.

significatives de cada moment, etc. En definitiva he enregistrat tota aquella informació que m'aportava nous aspectes o aspectes que podia complementar amb la informació recollida a partir dels altres instruments. A més a més, segons Lopez (2004) aquest instrument de recollida de informació és imprescindible per un treball amb una metodologia qualitativa, com és en el meu cas, ja que les meves conclusions seran en tot moment qualitatives i no quantitatives. A més tal i com diu Del Rincón (2010) a partir de les meves notes de camp realitzades durant les sessions he pogut anotar de forma narrativa i descriptiva totes les meves observacions, reflexions i reaccions sobre les coses i fets que anava percebent, és a dir, tal i com diu Woods (1987: 60): "Es tracta d'apunts fets al llarg del dia per després refrescar la memòria sobre les coses que s'han vist i que es volen registrar, i notes més extenses escrites posteriorment, quan es té més temps per a fer-ho."

Per altra banda dins de la classificació que fa Corsaro (1981), Everstson i Green (1989) en el llibre *Mètodes i tècniques d'investigació socioeducativa*, jo durant la meva investigació utilitzo *les notes de camp personals*, ja que enregistro reaccions, actituds, percepcions, vivències i impressions pròpies i a més, enregistro tot allò que crec important tenir present i recordar. I per altra banda, faig ús de les notes de camp descriptives inferencials i, dins d'aquestes dels dos tipus, és a dir, de les descriptives i de les reflexives. Descriptives, perquè en tot moment intento captar imatges concretes de les situacions que es donen en una sessió o joc, és a dir, persones implicades, converses que es poden donar, reaccions dels alumnes, entre d'altres. I reflexives, perquè en moltes ocasions incorpore a les meves observacions idees, reflexions i interpretacions pròpies.

Durant tota la meva investigació, per tal de disposar, d'una informació exhaustiva i variada he realitzat una observació, la qual he completat de tot el seguit d'estratègies de recollida de dades que he esmentat anteriorment. La metodologia observacional tal i com diu Anguera (1988) és un procediment que permet articular una percepció deliberada de la realitat; fent-ne una interpretació adequada, mitjançant un registre objectiu en tot

moment, en un context i, després de realitzar una codificació i anàlisi, es poden trobar diferents resultats que són vàlids dins del marc de coneixement específic que s'està treballant. A més, tal i com diu Del Rincón, (2010: 21):

L'observació directa d'esdeveniments rellevants s'ha de realitzar durant la interacció social en l'escenari, amb els subjectes estudiats, al costat d'entrevistes formals i informals, d'enregistraments sistemàtics, de recollida de documents i de materials, i tot això d'una manera flexible, segons la direcció que va prenent l'estudi.

Per últim, per tal d'acabar d'observar i de conèixer el procés que els alumnes han seguit al llarg de tota la unitat de programació i per poder tenir més informació, he realitzat tres tipus d'avaluacions: avaluació inicial, formativa i final. Per poder fer aquestes tres avaluacions, al inici de la meua unitat de programació, vaig marcar-me diferents indicadors que vaig anar observant durant les tres avaluacions. L'observació d'aquests indicadors, en cada moment, em donaven la informació necessària, és a dir, feia ús de l'instrument d'avaluació que em proporcionava la informació de manera més ràpida i clara. Per tant, per avaluar als discents i obtenir més informació vaig decidir fer ús de tres modalitats d'avaluació amb dos tipus d'instruments d'avaluació diferents⁵, ja que en cada cas he utilitzat el que més bé m'anava per recollir les dades que desitjava. He utilitzat les tres modalitats d'avaluació per tal d'avaluar el procés i progrés dels alumnes i, no donar un resultat final sense tenir en compte tot el procés d'ensenyament-aprenentatge que han realitzat. Per tant, no m'he fixat amb el resultat final sinó amb tots els resultats de cada avaluació realitzada.

En primer lloc he realitzat una avaluació inicial, la qual va estar molt general, ja que no coneixia als alumnes. Aquesta primera avaluació la vaig realitzar durant la primera sessió, ja que d'aquesta manera obtenia dades sobre els coneixements previs que tenien els alumnes dels jocs cooperatius i

⁵ A l'annex 3 us deixo que visualitzeu els tres registres utilitzats per les avaluacions i, per recollir més informació sobre la consciència i els aprenentatges que anaven adquirint els alumnes.

de les seves característiques. També, em va permetre donar en cada cas un ajut educatiu. Per enregistrar tot el que he anat esmentant he utilitzat el registre anecdòtic. En segon lloc vaig realitzar una avaluació formativa, a cada alumne, a través de les llistes de control. Aquesta avaluació la vaig realitzar a les sessions 3 i 4, ja que ens trobàvem al mig de la unitat de programació i això em permetia observar els processos de cada alumne durant l'aprenentatge. A més, va ser una avaluació molt rica, ja que vaig poder veure els progressos i les dificultats de cada alumne i així vaig poder orientar i adaptar les sessions i/o activitats. Per últim, vaig realitzar l'avaluació final a les últimes sessions, a partir de les llistes de control. Aquesta última avaluació la complemento amb una activitat que els alumnes van realitzar, en la qual havien de fer una fitxa del seu joc⁶. Aquestes dues fonts d'informació, m'han informat de les capacitats assolides pel nens/es al final de la programació.

Per altra banda, per resumir aquest apartat i temporitzar tots i cada un dels instruments de recollida de dades, us presento la següent taula:

Instruments de recollida de dades	Temporització
Entrevista oberta a la mestra d'Educació Física	Abans de l'estudi
Entrevistes tancades als alumnes	Sessió 3 Sessió 5 Sessió 6 i 7
Diari de camp	A totes les sessions (1-8)
Metodologia observacional	A totes les sessions (1-8)
Registre anecdòtic (Avaluació inicial)	Sessió 1
Llista de control (Avaluació formativa)	Sessions 3 i 4
Llista de control (Avaluació final)	Sessions 6-7 i 8
Fitxa del joc	Final de l'estudi

Taula 1

⁶ A l'annex 4 podeu observar la plantilla de la fitxa del joc.

4.5. Anàlisi de les dades obtingudes

4.5.1. Anàlisi de l'entrevista oberta a la mestra d'Educació Física

Un cop la mestra, d'Educació Física de l'Escola el Gegant del Rec, em va respondre l'entrevista vaig escollir aquelles preguntes i respostes que m'interessaven pel meu estudi, ja que l'entrevista a la tutora em servia per iniciar el meu estudi d'una manera o d'una altra.

Les preguntes i respostes que vaig escollir per la meva investigació són les següents:

Pregunta	2. Creus que la cooperació en Educació Física és viable o no?
Resposta	Crec que la cooperació en Educació Física és viable en qualsevol activitat que ens puguem plantejar.

La pregunta 2 em va ser molt útil, ja que la mestra estava d'acord en treballar la cooperació dins de l'Educació Física i a més, creia que era viable. Aquesta resposta va ajudar-me a escollir el contingut a treballar amb els alumnes i a estar més segura de treballar la cooperació, ja que la mestra estava a favor de treballar aquest contingut amb els alumnes de l'escola El Gegant del Rec.

Pregunta	3. Treballes la cooperació amb els teus alumnes, durant les sessions d'Educació Física?
Resposta	Intento realitzar varies activitats al llarg del curs segons les característiques del grup classe, en cas de grup molt competitiu, realitzo més sessions cooperatives.

La pregunta 3 la vaig escollir, una mica, pel mateix que vaig escollir la pregunta dos, és a dir, la resposta que em donava la mestra d'Educació Física, em permetia observar que estava d'acord amb el treball de la cooperació. A més, amb la resposta que va realitzar, vaig poder veure que no havia realitzat amb els alumnes de l'escola una unitat de programació

dedicada, només, a la cooperació, sinó que la treballava segons les característiques de cada grup, és dir, pel que jo vaig entendre no realitzava amb tots els grups sessions de cooperació; només realitzava sessions en aquelles classes que creia necessari treballar-la. Per tant, a partir d'aquesta resposta vaig creure que seria interessant plantejar als alumnes una unitat de programació dedicada a la cooperació, ja que no n'havien realitzat cap abans.

Pregunta	10. Has treballat la cooperació amb els alumnes de tercer de primària?
Resposta	Els alumnes de tercer de primària, durant aquest curs, no han realitzat treball de cooperació. A més, crec que haurien de treballar la cooperació, perquè en els cursos anteriors tampoc s'ha treballat.

Per últim, vaig escollir la pregunta 10, ja que em permetia saber si els alumnes, als quals jo volia plantejar la meua unitat de programació, havien realitzat alguna cosa de treball cooperatiu. Aquesta pregunta em va permetre saber des d'on hauria de començar la meua unitat de programació i com hauria de plantejar, als alumnes, tots els objectius, continguts i competències a treballar a partir del joc cooperatiu. Per tant, la resposta de la mestra em va permetre saber que els coneixements que tenien els alumnes de tercer de primària sobre la cooperació eren nuls i que jo hauria de començar des de zero a introduir el treball cooperatiu, les seves característiques i tots els valors, actituds i normes que l'engloben.

4.5.2. Anàlisi de les entrevistes tancades als alumnes

Anàlisi de les dades de la primera entrevista als alumnes realitzada a la sessió 3	
➤ Has ajudat a algun company? Com has ajudat al teu company?	- No he ajudat a cap company, he ajudat a un o dos companys en concret, he ajudat a tot el grup.
	- Físicament, no diuen com han ajudat al company.
➤ Quins companys t'han ajudat? Com t'han ajudat?	- No m'ha ajudat cap company, m'ha ajudat un, dos o més companys.
	- No diuen com els han ajudat, els han ajudat: Físicament Actitudinalment
➤ Que han fet els membres del teu grup?	- Han aportat idees al grup, han ajudat: Físicament Actitudinalment
	- No han aportat idees al grup, no han ajudat al grup.

Taula 2

Els alumnes, de tercer de primària de l'escola el Gegant del Rec, mai havien respòs una entrevista al final d'una sessió ni havien fet reflexions finals un cop s'acabava la sessió, és a dir, per a ells el fet de reflexionar i contestar l'entrevista que els passava era nou i desconegut. Tot i així, gràcies a les meves indicacions, intervencions i ajudes els alumnes van contestar correctament l'entrevista. En la primera pregunta: Has ajudat a algun company? Hi han hagut diferents respostes, les quals he classificat en aquests diferents blocs que he esmentat a la taula 2. En primer lloc, esmentar als alumnes que m'han respòs que no han ajudat a cap company:

- "No he ajudat a ningú perquè ningú necessitava ajuda." (Alumne X).
- "No he ajudat a cap company." (Alumne P).

En segon lloc, menciono la resposta he ajudat a un, dos o més companys en concret:

- "He ajudat en W." (Alumne M).
- "Avui he ajudat a la M." (Alumna L).
- "A la Y i la N." (Alumna N).

A més, esmento als alumnes que havien ajudat a tot el seu grup:

- "He ajudat al meu grup." (Alumna A).
- "He ajudat a tot el grup." (Alumna Y).

Per tant, puc dir que els alumnes s'han ajudat entre ells excepte algun alumne. S'han ajudat de diferents maneres que esmentaré a continuació.

Pel que fa al tipus d'ajudes que s'han donat entre companys podem veure que són físiques. Les respostes de tots els alumnes són com aquestes:

- "A que posi les mans sota a l'aro." (Alumne T).
- "Per passar l'aro de cos a cos." (Alumne U).
- "Dient-li com es fa." (Alumne O).

Per altra banda, altres alumnes, tot i haver ajudat a un company, no diuen com l'han ajudat com per exemple l'alumna N que respon que ha ajudat a tot el grup, però no respon de quina manera l'ha ajudat. Com a conclusió de la pregunta puc dir que les ajudes que donen els alumnes de tercer de primària, durant aquesta sessió, són ajudes físiques i, en cap moment donen ajudes emocionals o actitudinals, és a dir, crec que pels alumnes les ajudes han de ser físiques, perquè les reconeixin, ja que altres tipus d'ajuda tot i aplicar-les no saben identificar-les com ajudes.

A continuació, vaig preguntar als alumnes la següent pregunta: Quins companys t'han ajudat? Com t'han ajudat? Després d'analitzar les respostes he pogut observar que tots els alumnes saben reconèixer i són conscients de quan reben o no una ajuda i, saben dir-te exactament qui els hi ha donat l'ajuda i com. La majoria dels alumnes han rebut ajuda. Aquestes ajudes han estat físiques o actitudinals, en cap moment els alumnes mencionen

ajudes emocionals. Tots aquests aspectes els comento a partir de les respostes dels alumnes:

- "M'ha ajudat la F perquè passem." (Alumna H).
- "Tots ha parlar i a treballar en grup." (Alumne M).

Per altra banda, hi ha els alumnes que han respòs qui els ha ajudat, però no com els han ajudat:

- "La Y m'ha ajudat." (Alumne A).

I per últim, els alumnes que han respòs que ningú els ha ajudat:

- " Ningú m'ha ajudat." (Alumna J).

Per acabar aquesta entrevista vaig demanar als alumnes que em responguessin una última pregunta, en la qual podia veure que havien fet cada un dels membres del grup segons els seus companys. Les respostes d'aquesta pregunta anaven molt lligades a les respostes anteriors, ja que els alumnes em responien si els seus companys havien ajudat, no havien ajudat, havien aportat o no idees (pregunta que no apareix a la taula 2, perquè no era necessària pel meu estudi) o no havien fet res.

Anàlisi de les dades de la segona entrevista als alumnes realitzada a la sessió 5	
➤ Aquí has escoltat? Què ha dit?	- Mencionen un company en concret, mencionen més d'un company en concret.
	- Com fer el joc, el que volen aconseguir amb el joc, el joc, les normes.
➤ Què has explicat del joc?	- El joc, les normes del joc, el material que utilitzar, res, una part del joc, el que volen aconseguir.

Taula 3

La segona entrevista que em van respondre els alumnes era més curta. Aquesta em va servir per veure si els alumnes s'escoltaven entre ells i si tothom havia participat alhora de crear el seu propi joc cooperatiu. A més,

em va permetre recollir informació sobre les habilitats comunicatives que hi havia presents en els grups i el grau de consciència que tenien els alumnes cap a una de les característiques principals del joc cooperatiu, la qual és que tothom ha de participar i ningú pot quedar exclòs.

La primera pregunta que els vaig realitzar va ser la següent: A qui has escoltat? Els alumnes responen que han escoltat a un company en concret:

- "J". (Alumne A).
- "A la S". (Alumne F).

Per altra banda, els alumnes que han respòs que han escoltat més d'un company:

- "A la J i a la M." (Alumne C).
- "N i H." (Alumna W).

En segon lloc, i relacionada amb la mateixa pregunta, els vaig preguntar que és el que havien dit els alumnes als quals havien escoltat, així podia saber amb més certesa si els havien escoltat o no. Els alumnes van tenir diferents respostes les quals he englobat en aquests blocs:

Com fer el joc:	L'alumne A ha dit que en P ha dit: - "Que saltem com granotes." L'alumna E ha dit que en J ha dit: - - "Que el primer de la fila passi la pilota a l'últim."
El que volen aconseguir amb el joc:	L'alumne M ha dit que en X ha dit: - "Que podem aconseguir la clau." L'alumna F ha dit que la C ha dit: - "La N ha dit trobar el mapa perdut."
El joc:	L'alumna N ha dit que la M ha dit: - "Fem un circuit." L'alumne J ha dit que la T ha dit: - "El joc."
Les normes:	L'alumne Y ha dit que en L ha dit: - "Les normes del joc."

Per altra banda, per veure si els alumnes havien participat vaig preguntar: Què has explicat del joc? Les respostes van ser molt variades, però haig de dir que la majoria de l'alumnat van participar durant l'elaboració del joc d'una manera o altra. Per tant, vaig poder comprovar que la idea que tots havien de participar la tenien clara i eren conscients que l'havien d'aplicar. En primer lloc, esmentar als alumnes els quals van explicar el joc:

- "El circuit." (Alumnes H).

Altres alumnes han respòs que havien dit les normes del joc:

- "Les normes." (Alumna F).

- "Les normes." (Alumne Y).

Hi hagut els alumnes que han explicat i mencionat el material que utilitzar:

- "El material que utilitzarem." (Alumne X).

A continuació, mencionar als alumnes que han respòs que no han dit res:

- "Res." (Alumne W).

Per altra banda, hi ha els alumnes que només han explicat una part del joc o com fer aquest:

- "Anar marxa enrere pel circuit." (Alumne J).

- "Com baixar la muntanya." (Alumna A).

Per acabar, hi ha hagut alumnes que han explicat el que es podia aconseguir amb el joc:

- "10 monedes per grup." (Alumna E).

- "Que podem aconseguir la clau del tresor." (Alumne S).

Anàlisi de dades de la tercera entrevista realitzada a les sessions 6 i 7	
➤ Què has endreçat del material?	- Si, mencionen material concret, tot, he recollit quasi tot el material, no he endreçat res del material.
➤ Digues dues coses que t'hagin agradat dels jocs?	- Aspectes actitudinals, aspectes emocionals, aspectes dels jocs, aspectes físics, jocs en concret, res.
➤ Has pogut participar a tots els jocs?	- No, si, si menys al meu.
➤ Com t'has sentit?	- Bé, molt bé, perfecte, alegre, divertit, súper bé, malament, nerviosa, no ho sé, normal, lliure, contenta, com un professional, com una senyoreta, com un pirata, genial, a tot bé menys un.

Taula 4

Per finalitzar la recollida de dades a través de les entrevistes tancades als alumnes vaig realitzar aquesta última entrevista, de la qual volia extreure diferent informació. En primer lloc, a la primera pregunta, volia saber si els alumnes, sense que jo els hi digués, recollien el material que havien utilitzat per presentar el seu joc i per tant, podria saber si en aquells moments estaven respectant el material. Les respostes que vaig rebre van ser del tot positives. Els alumnes van respondre que si que havien recollit el material:

- "Si." (Alumne I).
- "Si si que l'he endreçat." (Alumna A).

Altres alumnes responen el material concret que havien recollit:

- "2 aros i 1 pilota." (Alumne Y).
- "Les pilotes." (Alumne H).

Per altra banda, hi ha els alumnes que responen que ho han recollit tot i els altres que contesten que ho han recollit quasi tot:

- "Quasi, quasi tot." (Alumna T).
- "Tot." (Alumne T).

També, hi ha els alumnes que responen que no han recollit res:

- "No he endreçat el material." (Alumna A).

Per continuar extreien més informació vaig fer la següent pregunta: Digues dues coses que t'hagin agradat dels jocs? Les respostes han estat variades. Alguns alumnes han respòs que els hi havien agradat aspectes actitudinals:

- "Que tot han treballat en equip i que no es barallaven." (Alumne E).

Altres alumnes han contestat sobre aspectes emocionals:

- "Que era divertit." (Alumne K).

Per altra banda, hi ha hagut alumnes que han esmentat aspectes concrets dels jocs que han practicat:

- "Rodolar amb la pilota." (Alumna N).

També, hi ha els alumnes que diuen un o dos jocs que els hi han agradat:

- "M'ha agradat el joc que es tenia que matar." (Alumne X).
- "El del pon i el del foc." (Alumne T).

Per últim, mencionar aquells alumnes que no els hi ha agradat res:

- "Ninguna." (Alumne N).
- "No m'ha agradat res." (Alumna O).

Per acabar l'entrevista vaig realitzar la següent pregunta: Has pogut participar a tots els jocs? Com t'has sentit? Pel que fa a la primera pregunta els alumnes responen que si, que no o que a tots menys al seu, ja que no entenen que quan estan explicant el joc als seus companys també estan participant. Aquestes respostes són extretes dels alumnes:

- "Si." (Alumna B).
- "No, no hem pogut jugar a tots els jocs." (Alumne A).
- "Tots menys un." (Alumne S).

A la pregunta com t'has sentit, la majoria responen de manera satisfactòria:

- "Si contenta i divertida." (Alumna M).
- "Com un pirata." (Alumne L).

4.5.3. Anàlisi del diari de camp/Avaluacions (Inicial, formativa i final)

A continuació, faré un buidatge de tota la informació que vaig recollir amb el diari de camp i que m'és necessària per la meua investigació. En aquest buidatge hi ha la informació del diari de camp com ja he dit i de les diferents avaluacions que vaig realitzar al llarg de la unitat de programació i del meu estudi, ja que si fes el buidatge separat molts aspectes es repetirien i d'altres no s'entendrien. Per tant, crec que aquests quatre instruments, dins el meu estudi, tenen relació entre ells.

Anàlisi de les dades obtingudes a través del diari de camp i les tres avaluacions	
➤ Sessió 1	<ul style="list-style-type: none">- Els alumnes no saben respectar el material que s'utilitza.- La motivació dels alumnes es present durant tota la sessió.- Els alumnes no saben coordinar-se entre ells.- Els alumnes tenen poques habilitats comunicatives.- Els alumnes no saben posar-se d'acord entre ells.- Els costa estar atents molta estona i prestar atenció a les explicacions.
➤ Sessió 2	<ul style="list-style-type: none">- Als alumnes encara els és difícil coordinar-se.- Els alumnes tenen poques habilitats comunicatives, però amb la sessió n'estan adquirint de noves.- Els costa posar-se d'acord entre ells.- Comencen a entendre que tots junts han d'arribar a un objectiu final i comú.- Han reconegut algunes de les característiques, actituds, valors i normes del joc cooperatiu.- Els alumnes saben reconèixer si han actuat correctament o no.- Els alumnes no respecten el torn de paraula dels seus companys.- La meua intervenció ha de ser-hi molt present i ha d'haver-hi molt de guiatge.

Anàlisi de les dades obtingudes a través del diari de camp i les tres avaluacions

	<ul style="list-style-type: none"> - Hi ha dificultat per treballar en grup. - La motivació dels alumnes és present en la sessió i ajuda que aquesta funcioni.
➤ Sessió 3	<ul style="list-style-type: none"> - La motivació dels alumnes i és present durant tota la sessió. - A l'aula hi ha un ambient participatiu. - Els alumnes comencen a tenir clar que s'han de posar d'acord. - Els alumnes han millorat la coordinació entre ells. - Els alumnes s'ajuden entre ells. - Els alumnes saben que tots han de participar o no aconseguiran l'objectiu proposat. - Alguns alumnes encara no apliquen tot el que he esmentat anteriorment tot i saber-ho. - Hi ha més cohesió de grup. - Ha millorat molt el respecte cap el material i a les normes del joc.
➤ Sessió 4	<ul style="list-style-type: none"> - Els alumnes respecten el torn de paraula de la mestra. - Els alumnes respecten les normes del joc. - Els alumnes respecten als companys. - Alguns alumnes encara els costa posar-se d'acord amb els companys. - Els alumnes respecten el torn de paraula dels companys. - Els alumnes s'ajuden entre ells. - Hi ha cohesió de grup-classe. - La implicació dels alumnes i la motivació continuen essent presents en la sessió. - La meva intervenció i implicació encara hi és molt present.
➤ Sessió 5	<ul style="list-style-type: none"> - Els alumnes tenen sensació de més llibertat. - Els alumnes s'han mostrat molt participatius, motivats i implicats en la sessió.

Anàlisi de les dades obtingudes a través del diari de camp i les tres avaluacions

	<ul style="list-style-type: none"> - La meva intervenció ja no i és tant present. - Els alumnes identifiquen moltes de les característiques, normes, actituds i valors dels jocs i reptes cooperatius. - Els alumnes tenen molt clara que tothom ha de participar. - S'han millorat les habilitats de comunicació. - Els alumnes estaven molt motivats, perquè es sentien els protagonistes.
<p>➤ Sessió 6 i 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Els alumnes han mostrat molta responsabilitat. - La motivació ha esta present en les dues sessions. - La meva intervenció ha estat la mínima i necessària. - Els alumnes coneixent i són conscients de les característiques dels jocs cooperatius. - Els alumnes reconeixen normes, actituds i valors del joc cooperatiu. - Els alumnes respecten als seus companys. - Els alumnes s'ajuden entre ells. - Els alumnes respecten el material. - Hi ha cohesió de grup. - Els alumnes saben aplicar de manera conscient normes, actituds, valors i característiques del joc cooperatiu.
<p>➤ Sessió 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Els alumnes saben identificar un joc cooperatiu. - Els alumnes coneixent les característiques del joc cooperatiu. - Els alumnes respecten les normes del joc o repte. - La meva intervenció és bàsicament d'observació. - Els alumnes tenen un grau de consciència de:

Anàlisi de les dades obtingudes a través del diari de camp i les tres avaluacions	
--	--

	- Tots hem d'aconseguir un objectiu comú.- Tothom ha de participar.- Ens hem d'ajudar els uns als altres.- Tots som un grup.- S'ha de respectar al material i als altres.- Ens hem de coordinar.- Hem de respectar el torn de paraula i saber escoltar.- Hem de respectar les normes del joc. -No tenen clar que també s'han de respectar a ells mateixos.

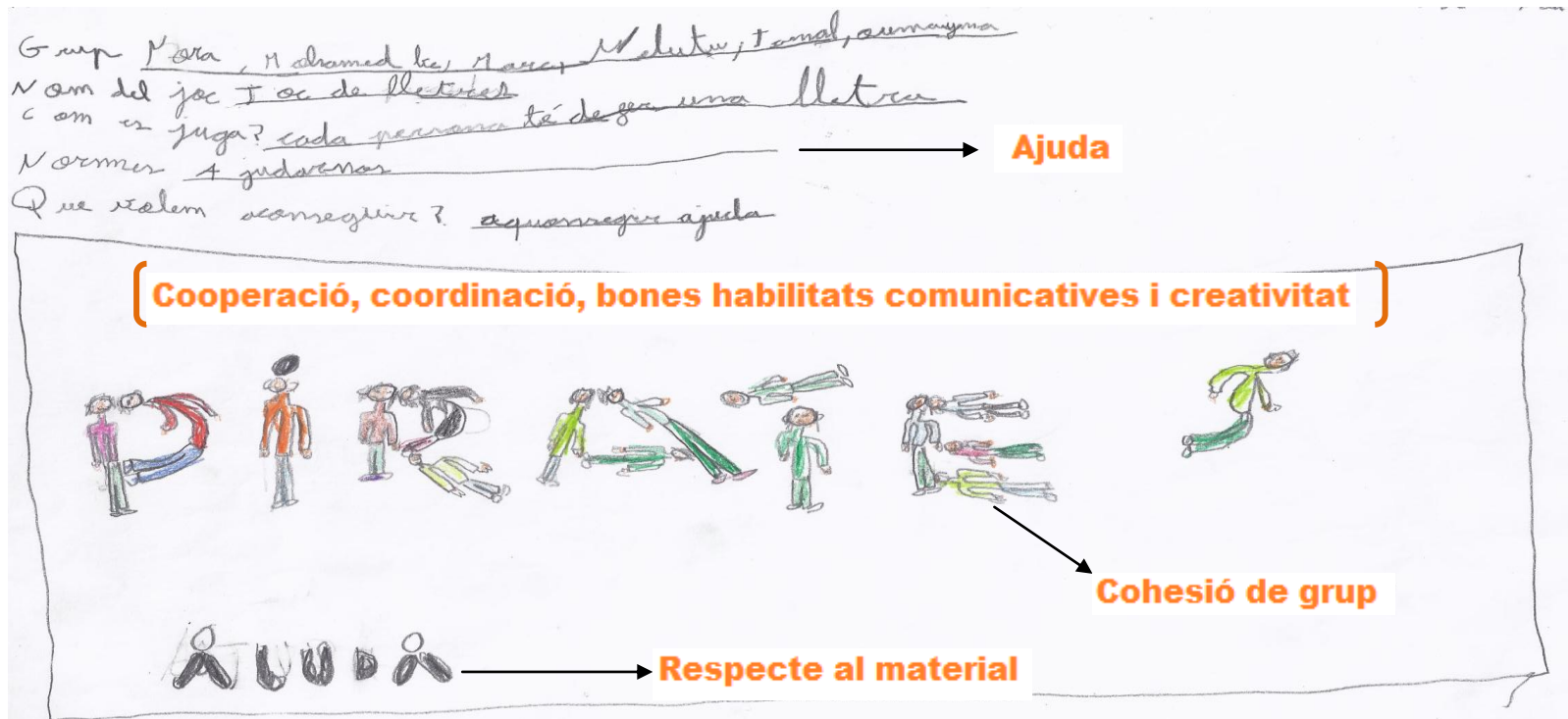
Taula 5

Un cop recollides i analitzades les dades del diari de camp i de les tres avaluacions he pogut observar que els alumnes en un inici no tenien consciència de les actituds, valors, normes i característiques del joc cooperatiu, però com es pot observar a la taula 5 hi ha una progressió i evolució en els alumnes, ja que en les primeres sessions pels alumnes el treball de la cooperació era nou. Com es pot observar els alumnes, a mesura que van avançant les sessions, van adquirint els nous coneixements i van essent més conscients d'aquests.

El procés d'aprenentatge que tenen els alumnes és progressiu durant les diferents sessions, és a dir, mica en mica van millorant i adquirint els diferents indicadors/ítems que em proposava en un inici. Per altra banda, l'aprenentatge que es dona es més significatiu pels alumnes, perquè hi ha dos factors importants que estan presents en totes les sessions que ho permeten; aquests són la meua implicació i intervencions com a mestra i la motivació dels alumnes cap a la manera que estan plantejades les activitats. Per tant, tal i com se'ns mostra a la taula 5 els alumnes fan tot un procés d'aprenentatge progressiu per arribar a tenir un aprenentatge significatiu i dins d'aquest procés els alumnes van adquirint més consciència dels valors, les actituds, les normes i les característiques que engloben el joc i treball cooperatiu.

4.5.4. Anàlisi de la fitxa del joc

Els alumnes com activitat d'avaluació van realitzar els diferents jocs i per tal que aquests quedessin enregistrats vaig fer que ells mateixos amb els grups realitzessin la fitxa del seu joc⁷. A continuació es pot observar una fitxa de joc analitzada:

⁷ A l'annex 6 es poden observar les diferents fitxes dels jocs dels alumnes de tercer de primària de l'escola El Gegant del Rec.

5. Conclusions

L'objectiu principal per poder portar a terme la meua investigació era observar si els alumnes eren conscients dels valors i les actituds que es treballaven a través dels diferents jocs cooperatius, que els presentava en les diferents sessions d'Educació Física. Un cop portades a terme les diferents sessions, haver observat als alumnes i haver passat les entrevistes a cada nen i nena, puc afirmar que els alumnes saben identificar les característiques dels jocs cooperatius, saben quines han de ser les actituds que portar a terme durant el joc, saben complir les normes que se'ls proposa, però no saben identificar ni classificar les actituds que realitzen a un valor en concret. Per tant, puc dir que l'objectiu principal del meu estudi l'he aconseguit amb èxit, ja que els alumnes en un inici tenien actituds poc adequades cap al joc cooperatiu, com ara barallar-se, no saber parlar les coses amb el grup, no respectar el material, entre d'altres que al final de la unitat de programació gràcies a la meua intervenció constant, a la motivació i implicació dels alumnes i a les característiques dels jocs i reptes presentats es van aconseguir. A més, es va aconseguir que els alumnes fossin conscients de les seves actituds, perquè al final de cada sessió hi havia una reflexió final o es passaven les entrevistes. Pel que fa al compliment de les normes, els alumnes en un inici de l'estudi no respectaven les normes que es proposaven, però a mesura que anaven avançant les sessions els discents respectaven les normes; a més quan algun company no les complia l'ajudaven a complir-les o a reconèixer que no ho estava fent bé, aquest fet el podia observar durant les diverses sessions i en el moment que ells van ser els principals protagonistes del seu ensenyament-aprenentatge, sessions 5, 6 i 7, on ells eren els que preparaven i presentaven els seus jocs cooperatius a la resta de companys. En aquestes tres sessions, on ells eren els protagonistes, és on demostraven més que el compliment de les normes era un aspecte important, el qual s'havia de complir. Per altra banda, remarcar que els alumnes no classificaven les seves actituds en cap valor en concret, però sí que eren conscients de les actituds que tenien. Per tant, els alumnes sabien si allò que feien estava bé o malament, és a dir, si era una actitud correcta i en cas de no ser-ho la canviaven, però no tenien

consciència dels valors que es treballaven al llarg de la unitat de programació.

A continuació, esmentar els objectius secundaris del meu estudi. El primer d'aquests era identificar les característiques dels jocs i reptes cooperatius. Els alumnes de tercer de primària de l'escola El Gegant del Rec, saben identificar les característiques d'un joc cooperatiu i saben diferenciar un joc cooperatiu d'un que no ho és, ja que durant la unitat de programació ho he pogut comprovar en dues ocasions. A la sessió 6 i 7 els alumnes presentaven a la classe diferents jocs cooperatius, els quals eren inventats per ells. Els diferents grups van realitzar i presentar els seus jocs cooperatius, però dos grups van presentar dos jocs de cooperació-oposició pensant-se en un inici que eren jocs cooperatius. La meua intervenció en aquest cas va ser molt important, ja que durant la reflexió final de les dues sessions vaig demanar als alumnes que comentessin tots els jocs realitzats i que em diguessin, de cada joc, les característiques que tenien semblants al joc cooperatiu i les que tenien de diferents. Al final de la reflexió amb el meu guiatge i les aportacions dels alumnes van arribar a identificar aquells jocs que eren cooperatius i aquells que no ho eren. L'altre cas en el qual vaig poder comprovar si identificaven les característiques del joc cooperatiu va ser a la última sessió, ja que els vaig presentar un joc de cooperació-oposició i ells durant el joc m'anaven comentant que aquell joc no era cooperatiu, al final del joc ens vam assentar tots junts i vaig demanar als alumnes que m'expliquessin el perquè m'estaven dient que no era un joc cooperatiu. Per altra banda, haig de remarcar que els jocs no cooperatius, que van crear els grups esmentats anteriorment, tenien elements cooperatius i al final, durant la reflexió, van identificar perquè no ho eren i van proposar diferents canvis perquè el joc acabés essent cooperatiu. Per tant puc dir que la motivació dels alumnes, la meua implicació i la meua intervenció han estat tres elements molt importants, per poder aconseguir aquests objectius que em proposava al inici, ja que els jocs que proposava potenciaven les actituds que treballava, la meua intervenció de guiatge ajudava als alumnes a no anar desorientats i la motivació dels alumnes permetia que els aprenentatges fossin més significatius.

El segon objectiu secundari era observar si els alumnes identifiquen, adquireixen i saben aplicar les característiques dels jocs cooperatius a partir de competències. Pel que fa aquest objectiu puc dir que els alumnes saben identificar les característiques i saben aplicar-les en un joc a partir de les competències tot i que ho fan inconscientment, ja que no coneixen les diferents competències bàsiques. El compliment d'aquest objectiu l'he pogut observar en les diferents sessions i durant tot el procés d'aprenentatge. Per altra banda, a les sessions 6 i 7, que ja he comentat anteriorment, i a la sessió 5 els alumnes demostren que saben aplicar les diferents característiques dels jocs cooperatius creant-ne de propis. També ho puc observar durant les diferents reflexions que es fan al final de cada sessió i, sobretot, en la sessió 6-7 i 8 que saben diferència els jocs cooperatius dels jocs de cooperació-oposició, donant-me l'explicació de perquè un joc és cooperatiu i l'altre no fent ús de les característiques pròpies dels jocs cooperatius.

Per tant, després de comentar els diferents objectius del meu estudi puc dir que s'han complert de manera satisfactòria, però que la recollida de dades i informació s'hauria de millorar, en el moment de plantejar les preguntes, ja que amb un altre tipus de preguntes o fins i tot amb un altre instrument de recollida de dades la informació que hagués pogut obtenir seria més rica i potent pel meu estudi. Pel que fa les entrevistes si tornés a plantejar-me realitzar el meu estudi les redactaria d'una altra manera i fins i tot n'hi hauria algunes que les eliminaria, perquè un cop realitzat el buidatge no m'han estat útils. Per altra banda, hauria d'haver gravat els diferents grups presentant als seus companys els seus jocs i les reflexions finals, ja que hagués estat més vivencial i més rica la informació si hagués estat gravada i es pogués observar. Tot i així, aquesta informació és emmagatzemada a partir de la meva observació, el meu diari de camp i la fitxa del joc que els alumnes em van lliurar al final de la unitat de programació. Per altra banda, m'agradaria afegir que el fet d'utilitzar el diari de camp, la fitxa del joc, les entrevistes als alumnes, l'entrevista a la mestra i les tres avaluacions com a instruments de recollida de dades m'ha permès poder extreure la informació

necessària per poder observar el grau de consciència dels alumnes cap als valors, actituds, normes i característiques dels jocs cooperatius.

Pel que fa a noves propostes i a propostes de millora del meu estudi haig de comentar-ne tres de diferents. En primer lloc, si tornés a realitzar l'estudi m'agradaria que el tema de treballar l'educació en valors fos un tema transversal a tota l'escola, és a dir, que no només es treballés en l'àrea d'Educació Física, ja que crec que l'educació no està lliure de valors i crec que el treball que es realitza des d'una àrea pot ser més significatiu si les altres àrees el reforcen i enriqueixen des d'altres perspectives. A més penso que el fet de treballar de manera transversal els valors, les actituds i les normes amb una línia d'escola potenciaria el grau de consciència dels alumnes cap a tots els valors, actituds i normes que es treballessin i per tant, seria possible que els alumnes poguessin classificar les seves actituds amb el seu valor corresponent. En segon lloc, una altra proposta que em plantejaria és comprovar si la consciència dels alumnes varia segons la intervenció que realitza el mestre, és a dir, en un grup d'alumnes la meua intervenció seria com la que he tingut durant l'estudi i en un altre grup, de la mateixa edat que el primer grup esmentat, la meua intervenció seria la de dir als alumnes, en cada moment, el que han fet malament i el que han de fer bé i millorar. Per últim, un cop portat a terme el meu estudi, una nova proposta que realitzaria i afegiria, en el meu treball, seria tornar a l'escola després d'uns mesos per veure si els alumnes encara tenen el mateix grau de consciència quan els hi presento jocs cooperatius, si encara saben diferenciar-los dels jocs que no són cooperatius, si recorden les característiques d'aquests jocs i de si serien capaços de tornar a inventar-se un joc cooperatiu. D'aquesta manera podria comprovar si l'aprenentatge dels alumnes ha estat significatiu i si el grau de consciència que tenien cap a les actituds, a portar a terme, era molt elevat o no.

6. Bibliografía

- ANGUERA, M.T. *Observación en la escuela*. Barcelona: Graó, 1988.
- ARNALI, J; DEL RINCÓN, D; LATORRE, A. *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: Editorial Labor, 1992.
- BOLÍVAR, A. *La evaluación de valores y actitudes*. Madrid: Anaya, 1992.
- BOLÍVAR, A; TAVERNER, J; VENTURA, M. "Orientaciones actuales en la Educación Etico-Cívica". *Revista de Ciencias de la Educació*, 1995, núm. 154, p. 507-532.
- CAMPS, V. *Virtudes públicas*. Barcelona: Espasa Calpe, 1990.
- *Currículum de primària*, Barcelona: Departament d'Educació, 2009.
- ERICKSON, F. *Métodos cualitativos de investigación sobre la enseñanza*. Barcelona: Paidós/MEC, 1986.
- EVERTSON, C.M; GREEN, J.L. *La observación como indagación y método*. Barcelona: Paidós/ MEC, 1989.
- GÓMEZ, M. J. *Educació emocional i llenguatge en el marc de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat ,2002.
- GUITART, R. "¿A qué jugamos? Los Valores en el juego". *Aula de innovación educativa*, 1996, núm. 52-5, p.25-29.
- GUTIÉRREZ, M. *Manual sobre valores en la Educación Física y el deporte*. Barcelona: Paidós, 2003.
- GUTIÉRREZ, M. *Valores sociales y deporte. La actividad física y el deporte como transmisores de valores sociales y personales*. Madrid: Gymnos, 1998.
- HUERTAS, J.A. *Motivación en el aula y Principios para la intervención motivacional en el aula*. Argentina: Aique, 1996.
- KAPPELER, C.R. *Protagonismo y autonomía del alumno en la clase de Educación Física*. EFDeportes - Revista Digital, núm. 61, 2003. [Consulta el día: 22/04/2013] Disponible a: <<http://www.efdeportes.com/efd61/clase.htm>>.

- KOETTING, J.R. *Foundations of Naturalistic inquiry: Developing a Theory Base of Understanding Individual Interpretations of Reality*. Dallas, Texas: Assosation for Educational Comunications and Technology, 1984.
- LEMDO, M. *Por qué fracasan los profesores*. Madrid: Ed. Magisterio español, 1973.
- LOPEZ, I. *Investigación educativa: Algunos enfoques e instrumentos de investigación cualitativa*. Dins: Emilio Luís Lucio-Villegas (Editor) *Investigación y práctica en la educación de personas adultas*. Valencia: Nau llibres, 2004, pp: 61-91.
- LÓPEZ, R.E; DESLAURIERS, J-P. *La entrevista cualitativa como técnica para la investigación en Trabajo Social* [en línea].República Argentina: Margen, juny de 2011. [Consulta el dia: 04/04/2013] Disponible a:<<http://www.margen.org/suscri/margen61/lopez.pdf>>
- LOURAU, R. *El diario de investigación..* Guadalajara: Universitat de Guadalajara, 1988.
- LUCINI, F.G. *Educación en valores y diseño curricular*. Madrid: Documentos para la reforma. Alhambra Longman, 1990.
- LUCINI, F.G. *Temas transversales y educación en valores*. Madrid: Anaya, 1994.
- MARTÍNEZ, M; BUXARRAIS, M.R. "Los valores de la educación física y el deporte en edat escola". *Aula de innovación educativa*, 2000, núm 91, p. 6-9.
- MORA, V.C. "La motivación, aprendizaje y logros. Motivación e incentiación". *Gestgio polis*, agost 2007. [Consulta el dia: 01/05/2013] Disponible a:<<http://www.gestiopolis.com/organizacion-talento/motivacion-aprendizaje-y-logros.htm>>
- OMEÑACA, C.R. *Juegos cooperativos y educación física*. Paidotribo. Barcelona, 2002.

- OMEÑACA R; VICENTE, J. *Pedagogía de los valores en la educación física*. CCS: Madrid, 2004.
- ORLICK, T. *Libres para cooperar, libres para crear*. Barcelona: Paidotribo, 1990.
- ORLICK, T. *Juegos y deportes cooperativos desafíos divertidos sin competición*. Madrid: Editorial Popular, 2001.
- ORTEGA, P; MÍGUEZ, R; GIL, R. *La tolerancia en la escuela*. Barcelona: Ariel, 1996.
- PALLARÉS, M. *Técnicas de grupo para educadores*. Madrid: ICCE, 1978.
- PATTON, M.Q. *How to use qualitative methods in evaluation*. Beverly Hills: CA. Sage 8, 1987.
- PLANA, G.C. "El rol del profesor d'educación física". *Revista Apunts: Educació i Esport*, 1992, núm. 30, p. 58-63.
- PRAT, M. "Actitudes, valores y normas en Educación Física: reflexiones, problemàtiques y propuestas para su integración en la escuela". *Tándem, Graó*, 2001, núm 2, p.7-20.
- PRAT, M. "Les actituds i els valors en el joc, l'activitat física i l'esport des d'una perspectiva transversal". *Guix*, 2002, núm. 289, p.11-16.
- PRAT, M; SOLER, S. *Actitudes, valores y normas en la Educación Física y el deporte*. Barcelona: INDE, 2003.
- PUIG, J.M. "Naturaleza de los contenidos de valor". *Aula innovación educativa*, 1993, núm. 16-17, p.13-18.
- VÁZQUEZ, B. *La innovación en educación física: justificación y alcance*. Madrid: UNED, 1998.
- VIDAL, M. C; ARBÓS, A; ARNAL, J; BARTOLOMÉ, M; DEL RINCÓN, D. *Mètodes i tècniques d'investigació socioeducativa*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2010.
- UREÑA, V.F. "Intervenció didàctica: como enseñar en educación física". *Revista Apunts: Educació i Esport*, núm.29, 1992. [Consulta el día: 04/04/2013] Disponible a:<http://articulos-apunts.edittec.com/29/es/029_053-060_es.pdf>

- SANZ P.G. *Comunicació efectiva a l'aula. Tècniques d'expressió oral per a docents*. Barcelona: Graó, 2005.
- TAPIA, J.A. *Motivar para el aprendizaje en el aula: Como enseñar a pensar*. Barcelona: Edebé, 1997.
- WOODS, P. *La escuela por dentro. Etnografía en la investigación educativa*. Barcelona: Paidós, 1987.

7. Annexos

Annex 1: Unitat de programació

Recuperem el tresor pirata				
Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Professor/a
3r Cicle mitjà	8 setmanes	Segon trimestre	2012-2013	Mireia Roca
Àrees/Matèries		Títol i justificació de la unitat		
Educació Física		<p>Recuperem el tresor pirata.</p> <p>La unitat de programació rep aquest títol, ja que tots els alumnes junts superant els diferents reptes i jocs proposats al llarg de la unitat de programació, perquè han d'aconseguir recuperar el seu tresor pirata, que els seus avantpassats havien enterrat en una illa. Totes les activitats van relacionades entre elles a partir de la història dels pirates (fil conductor). Durant aquesta aventura, per anar a recuperar el tresor, als pirates els hi passen moltes coses diferents que han d'anar superant, tots junts, per poder arribar a l'objectiu proposat i poder anar aconseguint tot el que necessiten (mapa, clau del tresor, menjar, etc) per poder trobar i recuperar el seu tresor. Totes les activitats que es proposen al llarg de la unitat de programació són de treball en equip, ja que el meu propòsit és treballar la cooperació i dins d'aquesta les actituds i els valors que l'envolten.</p>		

Recuperem el tresor pirata

Objectius d'àrea	Competències bàsiques	Indicadors de la competència	Criteris d'avaluació
<p>5. <u>Participar en jocs com a element d'aproximació als altres, seleccionant les accions i controlant l'execució de les mateixes</u>, prèvia valoració de les pròpies possibilitats.</p> <p>9. <u>Participar en activitats físiques compartint projectes, establint relacions de cooperació per assolir objectius comuns sense discriminacions, per mitjà de la participació solidària, tolerant, responsable i respectuosa i resolent els conflictes mitjançant el diàleg.</u></p>	<p>- Competència social i ciutadana</p>	<p>Cooperar i col·laborar amb el grup per assolir els objectiu plantejats.</p>	<p>1. Participar i gaudir dels jocs i les activitats físiques amb coneixement i respecte de les normes i mostrant una actitud d'acceptació vers els companys.</p>
	<p>- Competència d'autonomia i iniciativa personal</p>	<p>Prendre decisions en diferents situacions tenint en compte les opinions dels companys.</p>	

Recuperem el tresor pirata			
	- Competència d'aprendre a aprendre	Cooperar amb els altres tenint consciència de les pròpies capacitats.	
Continguts			
<p>- Participació en diferents tipus de jocs. (El joc)</p> <p>- Execució i descobriment de les estratègies bàsiques del joc relacionades amb la cooperació, l'oposició i la cooperació/oposició amb relació a les regles del joc. (El joc)</p> <p>- Reconeixement i valoració de les persones que participen en el joc. (El joc)</p> <p>- Comprensió, acceptació i compliment de les normes del joc. (El joc)</p> <p>- Valoració del joc com a mitjà de relació, de divertiment i d'ús del temps de lleure. (El joc)</p> <p>- Participació en la creació i interpretació de situacions que suposin comunicació corporal. (Expressió corporal)</p>			
Activitats d'ensenyament/aprenentatge i d'avaluació			

Sessió 1	
Curs: 3r A i B	Número d'alumnes: 24-25
Objectiu d'aprenentatge: -Coordinar-se entre ells. -Participar conjuntament per arribar a un fi comú. -Familiaritzar-se amb les característiques del joc cooperatiu a través del mateix joc.	Material: piques, cons, cercols, cordes, pilotes i rajoles.
Activitat 1: El port misteriós (Part inicial)	
Descripció: Els pirates es preparen per poder anar a buscar el seu tresor a l'illa deserta on els seus avantpassats l'havien guardat. Els alumnes han de manipular el material lliurement per l'espai (cons, cercols, piques, cordes...). Després podran canviar de material i manipular-ne un de nou. Quan la mestra ho indiqui, els alumnes hauran de desplaçar-se, amb el material que tenen a la mà, de la manera que la mestra digui (peu coix, lateralment, fent salts i galopant).	
Activitat 2: Tots junts carreguem el vaixell pirata (Part principal)	
Descripció: Per parelles s'han de passar la pilota o el material que triïn utilitzant la part del cos que desitgin, i realitzant el tipus de passada que vulguin (terra, amb bot, a l'aire, amb una mà, dues mans...). Han d'anar-se passant el material fins arribar on es el vaixell i col·locar allà el material.	
Normes: -Quan un alumne té el material no es pot desplaçar. -Només podem agafa, cada vegada, un material per parella. Quan ja han ordenat tot el material per parelles, els discents amb la seva parella agafant dos materials i han d'imaginar-se i crear alguna cosa dels pirates, jo aniré passant per totes les parelles per saber que s'han imaginat i com ho representen.	
Activitat 3: Tempesta (Part principal)	
Descripció: El vaixell va navegant i de cop hi ha una tempesta molt forta, els pirates tenen que anar cap a dintre del vaixell, però com que la tempesta es tant forta han d'amagar-se dels llamps i trons. En aquest cas, els alumnes es col·locaran en tres o quatre grups, i cada grup	

ha de poder aixecar un matalàs només amb el cap i el tronc. Aquest matalàs es troba al terra i el tenen que aixecar seguint les següents

normes:

- Tots els membres han d'acabar drets i sota del matalàs.
- Ningú pot tocar el matalàs amb les extremitats, només es pot tocar amb el cap o el tronc.

Un cop l'hagin aixecat els pirates han de dirigir-se cap a l'interior del vaixell (lloc que indicarà la mestra).

Activitat 4: Fem el sopar (Part final)

Descripció: Els pirates estan una mica avorrits i ja comencen a tenir gana. El pirata més petit de tots els proposa una nova manera per fer el sopar i els diu que avui, podrien fer tots junts el sopar i així ho faran.

Es col·loquen tots i totes en rotllana i comencen a posar la massa per fer una pizza fent el següent so "zip-zap, zip-zap". Un cop ja tenen la massa, cada pirata (alumne), posa un ingredient fent el so que ell vulgui. Per acabar la posen el forn fent el so "xec, xec; xec, xec". Un cop al forn com que són molts pirates en fan una altra.

Sessió 2	
Curs: 3r A i B	Número d'alumnes: 24-25
Objectius d'aprenentatge: -Participar conjuntament per arribar a un fi comú. - Millorar les habilitats de comunicació intragrup. -Expressar amb el cos esports d'aigua. -Familiaritzar-se amb les característiques del joc cooperatiu a través del mateix joc.	Material: pilotes, cons, cercols, piques, cordes, rajoles càmeres de fotografia i els escrits i imatges dels esports d'aigua.
Activitat 1: Després d'una tempesta (Part inicial)	
<p>Descripció: La tempesta ha deixat una mica de desordre al vaixell. Ara els pirates, de bon mati, han d'intentar recollir tot el material per deixar el vaixell ordenat i reconstruir aquelles parts que s'han trencat. El pirata mitjà proposa, als altres pirates, que per recollir no es podrà passar per tots els llocs del vaixell, d'aquesta manera serà més divertit. Tots els pirates hi estan d'acord.</p> <p>Els alumnes es col·locaran en grups de quatre persones i hauran de portar el material, que tenen a la mà, a través d'un circuit. Un cop el tinguin tornaran pel costat del circuit de la manera que la mestra indiqui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A peu coix. - Lateralment. - Corrents. - Arrossegant el seu cos. <p>Normes: - El grup haurà de decidir quin material portarà cada membre del grup i com el portaran.</p>	
Activitat 2: Pensem amb l'aigua i els seus esports (Part principal)	
<p>Descripció: Els pirates ja ho han recollit tot i no saben que més fer. Per tant, decideixen començar a pensar amb diferents esports que es puguin fer a l'aigua. A un dels pirates li agraden molt els esports d'aigua i decideix preparar un repte per a tots els pirates.</p> <p>La mestra divideix la pista en quatre racons diferents en els quals hi haurà un cert material i un breu escrit. Els alumnes, en cada cas, hauran</p>	

d'imitar el que ells creuen que posa o indica en cada un dels papers que es trobin en cada racó. Un cop ho representin cridaran a la mestra i els deixarà la càmera de fotografies per fer una fotografia.

- Esquí
- Piragüisme
- Surf
- Ràfting

Activitat 3: En volem més (Part principal)

Descripció: Un cop hagin passat pels diferents racons, cada grup haurà de pensar amb un altre esport que sigui d'aigua i l'haurà de representar, per tal que els seus companys el puguin endevinar.

Activitat 4: Reflexionem (Part final)

Descripció: La mestra farà una reflexió sobre els diferents esports d'aigua i, demanarà als alumnes que parlin sobre els que han representat. A continuació, parlaran d'altres esports que els alumnes coneguin o hagin practicat.

Sessió 3	
Curs: 3r A i B	Número d'alumnes: 24-25
Objectius d'aprenentatge: -Participar conjuntament per arribar a un fi comú. -Coordinar-se entre ells. -Familiaritzar-se amb les característiques del joc cooperatiu a través del mateix joc.	Material: pilotes, cons, cercols, cordes, piques, rajoles, música, radiocasset i el qüestionari.
Activitat 1: Veiem l'illa (Part inicial)	
<p>Descripció: Els pirates en veure l'illa es posen molt nerviosos, però recorden que venen dies de molta feina i decideixen fer el seu escalfament màgic per estar preparats, per tota la feina que tindran que fer, per poder trobar el tresor.</p> <p>Els alumnes faran diferents voltes al pati fins que la mestra ho indiqui. Al final tots junts es col·locaran en rotllana i un alumne anirà indicant els estiraments que els altres alumnes han de fer.</p>	
Activitat 2: Arribem a l'illa (Part principal)	
<p>Descripció: Els pirates ja han arribat a l'illa deserta, però han de travessar el mar i descarregar tot el material que necessitaran per estar a l'illa fins que trobin el tresor, que han anat a buscar.</p> <p>Els alumnes es col·locaran en dos o tres grups i hauran de fer com un pont per poder travessar el mar. Per fer-ho hauran d'utilitzar diferents materials que trobaran repartits per l'espai. Cada alumne podrà agafar només un objecte i posa'l on ell vulgui. Un cop situat aquest material al lloc que ells creguin, no podran moure el material escollit. Hi hauran de travessar el pont sense sortir del material, ja que si surten cauen al mar i tenen que tornar a començar. Han de passar tots els membres del grup i cada membre només té un material, però amb el material de tots construeixen el pont i poden arribar a l'illa.</p>	
Activitat 3: Tots a l'illa (Part principal)	
<p>Descripció: Per celebrar que han arribat a l'illa cada grup, quan va arribant, s'ajunta amb un altre grup i pensen un ball per celebrar que ja han arribat. Cada dos grups preparen una mini coreografia, en la qual hi haurà un pas de cada dos membres del grup i aquests passos</p>	

estaran lligats entre si.

Activitat 4: Passar el qüestionari (Part final)

Descripció: La mestra passa un qüestionari per donar-se compte de la consciència dels alumnes dels aprenentatges.

Sessió 4	
Curs: 3r A i B	Número d'alumnes: 24-25
Objectius d'aprenentatge: -Participar conjuntament per arribar a un fi comú. -Flexibilitzar diferents parts del cos i desenvolupar l'orientació i els sentits. - Conèixer la idea de grup i de treball cooperatiu entre alumnes.	Material: pilota gegant, cons, cercols, piques, cordes, pilotes i rajoles.
Activitat 1: Tots a l'illa (Part inicial)	
Descripció: Els pirates saben que avui durant el dia necessitaran moltes forces i hauran d'estar molt preparats. Per tant, decideixen fer el seu escalfament màgic. Els alumnes faran diferents voltes al pati fins que la mestra ho indiqui. Al final tots junts es col·locaran en rotllana i un alumne anirà indicant els estiraments que els altres alumnes han de fer.	
Activitat 2: L'illa no és deserta (Part principal)	
Descripció: Els pirates s'emporten una gran sorpresa, a l'illa i viu gent i aquesta gent té preparades diferents trampes, perquè ningú els pugui prendre el tresor i el mapa. Els pirates abans de ser vistos proposen a un pirata canviar-li l'aspecte i fer que s'infiltri entre els habitants, és aquest pirata el que posarà en cada repte un peça del mapa de l'illa. En la pista hi haurà diferents reptes que els alumnes en grups de 6-8 persones hauran de superar per poder aconseguir peces del mapa. 1. En el primer repte hauran d'agafar una pilota gegant (pedra) hi hauran de transportar-la d'una punta de la pista a l'altra punta, superant els diferents obstacles que es trobin, és a dir, tots junts esquivant els cons, els cercols, les cordes i tot el material que es vagin trobant. En el cas que es trobin un cercol hauran de fer una volta per superar-lo, quan es trobin un con l'hauran d'esquivar i quan es trobin una corda, tots els membres del grup, hauran de passar per sobre d'ella per així poder superar l'entrebanc. Normes: -La pilota no pot tocar al terra, en el cas que toqui a terra o caigui a terra es torna al punt d'inici. -La pilota només es pot tocar amb el cap i tots els membres del grup han de tenir contacte amb la pilota. 2. En el segon repte es tracta de passar d'un costat a l'altre un camí ple d'obstacles, però tots els alumnes tindran els ulls tapats menys	

un que serà el que anirà indicant a la resta com fer el camí. Per poder-los indicar es col·locarà al final de la fila dels alumnes i picant lleugerament l'ombro anirà indicant si s'ha d'anar recta, a la dreta o a l'esquerra. Abans d'iniciar el joc preestabliran com s'indicarà anar recta, a la dreta, a l'esquerra o enrere.

Normes:

-Els alumnes han d'anar sempre tots junts.

-Tots els alumnes han d'arribar al punt final del camí.

-Si un alumne del grup no supera un dels obstacles es torna a començar des de l'inici del camí.

Per aconseguir el mapa i saber on es trobar el tresor, que aconseguiran al final de tota la seqüència didàctica, han de superar un últim repte.

3. En aquest repte els alumnes han de fer dos proves correctament per poder aconseguir el mapa. En primer lloc, els grups que hi ha creats han de fer pujar un cèrcol des dels peus fins el cap sense que ningú utilitzi les mans. El cèrcol ha de quedar al cap dels nens. I per últim hauran de posar-se en rotllana i passar-se el cèrcol d'un nen a l'altre sense deixar-se anar de les mans en cap moment.

Un cop aconseguits tots aquests reptes els alumnes aconseguiran les diferents peces del mapa i entre tots hauran de reconstruir-lo.

Activitat 3: Fem foc per no tenir fred (Part principal)

Descripció: Els pirates tenen fred i volen fer foc, però en aquesta illa tot és diferent, és misteriós i és màgic. Per poder fer foc els alumnes han d'aconseguir treure dels pals màgics les anelles que els envolten, d'aquesta manera es farà foc. A l'illa hi ha diferents pals màgics, per tal de no passar fred han d'aconseguir fer foc en tots el pals que hi ha.

Els alumnes es col·loquen en grups de 4-5 i es posen en rotllana, en el mig d'aquesta si troba una pica en la qual hi ha diferents cèrcols. Els alumnes conjuntament han d'intentar treure'ls, un per un, amb els peus i sense que els cèrcols toquin la pica. En el cas que un cèrcol toqui es torna a començar.

Activitat 4: Els pirates estan cansats (Part final)

Descripció: Els pirates estan molt i molt cansats i decideixen fer-se massatges abans d'anar a dormir. Els alumnes es col·loquen en rotllana i es fan massatges entre ells.

Sessió 5	
Curs: 3r A i B	Número d'alumnes: 24-25
Objectius d'aprenentatge: -Respectar el treball dels companys i ajudar-los per aconseguir un fi comú. -Comunicar-se positivament amb els demés, millorant les habilitats de comunicació intragrup. - Aplicar en un joc les característiques adquirides del joc cooperatiu.	Material: pilotes, piques, cercols, cons, rajoles i cordes. La mestra també portarà el qüestionari per a cada nen/a.
Activitat 1: Esmorzem (Part inicial)	
Descripció: Els pirates han d'esmorzar i cada grup davant del seu foc fa torrades. Les torrades (pilotes) es van passant pels pirates, perquè tots tinguin esmorzar. Els alumnes es col·loquen en grups de 3-4 persones i fan foc treien el cercol sense toca la pica; com ja havien fet a la sessió anterior. Un cop ja tenen fet el foc es passen amb els peus una pilota. Si la pilota cau es torna a començar, la pilota ha d'haver passat pels alumnes dos cops.	
Activitat 2: Ens avorrim (Part principal)	
Descripció: Els pirates estan avorrits i no poden fer res, ja que el pirata que esta infiltrat amb la gent de l'illa els ha informat que avui no poden actuar i que estiguin tranquils fins que ell els avisi. El pirata més gran, en assabentar-se que durant el dia no podrien fer res, proposa inventar-se jocs i reptes. Per tant, la classe es dividirà en tres o quatre grups. Cada grup ha d'inventar-se un joc . Aquests jocs s'han d'assemblar els que s'han realitzat a les sessions anteriors.	
Activitat 3: Passem el qüestionari (Part final)	
Descripció: La mestra passarà el qüestionari que està passant durant les dues sessions anteriors, per donar-se compte si les respostes del primer qüestionari han canviat o no.	

Sessió 6 i 7	
Curs: 3r A i B	Número d'alumnes: 24-25
Objectius d'aprenentatge: -Respectar el treball dels companys i ajudar-los per aconseguir un fi comú. -Comunicar-se positivament amb els demés, millorant les habilitats de comunicació intragrup. - Aplicar en un joc les característiques adquirides del joc cooperatiu.	Material: pilotes, cons, cordes, rajoles, cercols i piques. La mestra portarà el qüestionari per cada nen/a.
Activitat 1: Els alumnes són els mestres (Part principal)	
Descripció: Els diferents grups presenten el seu joc a la resta de companys i els posem a la pràctica.	
-Classe de 3r A:	
Grup 1: Els alumnes han d'aconseguir la clau del tresor i, per poder-la aconseguir han de trepar (arrossegant-se pel terra) dues cordes que es trobaven al terra. Al final d'aquestes cordes hi ha una pilota, perquè els alumnes tornin rodolant. Un cop arribaven amb la pilota han de passar-li al seu company, perquè pugui tornar. L'últim de tots agafava la clau i la porta fins a l'inic, també rodolant amb la pilota.	
Grup 2: Guanyar als altres pirates. Es tracta de fer dos equips i l'equip de pirates ha de llançar les pilotes per poder guanyar a l'altre equip. Qui es queda amb menys pilotes es l'equip que guanya.	
Grup 3: Els pirates han perdut el mapa, perquè els hi ha caigut a l'aigua i el volen tornar a recuperar, per poder-lo recuperar han de superar un circuit de la manera que els hi diuen els alumnes(mestres). Al final del circuit han de xutar una pilota. El grup s'ha d'ajudar en el cas que algun company no recordi el circuit o no sàpiga fer alguna part d'aquest.	
Grup 4: Els alumnes volen aconseguir practicar els salts per poder agafar la clau del tresor, en el cas que aquesta es trobi en un lloc molt alt. Per tant, proposen als alumnes que juguin a fer salts mentre es passen la pilota i intenten fer tir a cistella. La cistella serà un cercol que aguantarà un membre dels alumnes que fan de mestres.	
Grup 5: Es tracta que tota la classe construeixin la paraula pirates i la paraula ajuda. Poden utilitzar el cos i algun material que els alumnes (mestres) proposen. Volen construir aquestes dues paraules per demanar ajuda.	

-Classe de 3r B:

Grup 1: Divideixen els alumnes en tres grups diferents. Els alumnes han d'aconseguir menjar per diferents dies i, per poder-lo aconseguir han d'intentar treure el cercol d'una pica amb els peus, però no treure'l del tot, ja que l'han de deixar caure de tal manera perquè la pilota que es troba en el con caigui. Aquest fet significarà que el menjar s'aconsegueix, ja que la pilota és el menjar.

Grup 2: Els alumnes preparen tres circuits iguals per a tres grups i deixen que cada grup esculli com passar el circuit, però aquest circuit el tenen que fer marxa enrere i no poden mirar endavant, per tan necessitaran l'ajuda dels seus companys, perquè els vagin indicant. Quan tots han realitzat el circuit aconsegueixen un camí per anar a buscar el tresor.

Grup 3: Els alumnes han de crear un camí amb el material que tenen i no poden caure del material mentre preparen el camí. Un cop tots arriben al final d'aquest camí amb el material que han anat col·locant, per fer-se el camí, han de crear una motxilla pel dia que marxin de l'illa.

Grup 4: Els discents fan un circuit mentre es passen la pilota, quan els alumnes tenen la pilota no es poden moure i quan no la tenen s'han de moure, per tant han d'anar coordinats per poder arribar tots al final del circuit i després poder tornar. Quan tots han aconseguit anar per primera vegada aconsegueixen 5 monedes i quan tornen 5 monedes més. Per tant, cada grup aconsegueix 10 monedes i tots els pirates en general n'aconsegueixen 30.

Activitat 2: Reflexió i qüestionari (Part final)

Descripció: Al final de la sessió, ens col·loquem tots amb rotllana i, parlem sobre els diferents jocs i sobre l'experiència de fer de mestres un dia. Un cop reflexionem tots junts els hi passo el qüestionari.

Sessió 8	
Curs: 3r i 4t	Número d'alumnes:
Objectius d'aprenentatge: -Participar conjuntament per arribar a un fi comú. -Coordinar-se entre ells. -Aplicar les característiques del joc cooperatiu.	Material: pilotes, cons, cordes, piques, rajoles, cercols i xanques.
Activitat 1: Busquem el tresor (Part inicial)	
<p>Descripció: Els pirates es posen a buscar el tresor, però mentre l'estan buscant els habitants de l'illa intenten atacar-los.</p> <p>Els alumnes es dividiran en dos grups. Un grup haurà de passar el passadís que hi ha fins arribar a la zona neutral, aquest ha d'intentar no ser tocat per l'altre equip el qual tindrà una o dues pilotes hi haurà d'intentar tocar a l'alumne que esta passant pel passadís. Tots els alumnes amb l'ajuda del seu equip haurà d'arribar a la zona neutral. Els companys podran avisar al membre del grup que està passant el passadís d'on es troba la pilota, qui la té, per on el poden tocar, etc.</p> <p>Un cop acabar el jocs en reunirem en rotllana i parlarem del joc que acabem de realitzar intentant que els alumnes ens esmentin les diferències i semblances del joc que em realitzat amb el joc cooperatiu. A més, la mestra a d'intentar a través de bones preguntes que els alumnes recordin les diferents característiques dels jocs cooperatiu, treballades durant tota la unitat de programació.</p>	
Activitat 2: Trobem el tresor i ho celebrem (Part principal)	
<p>Descripció: Els pirates es reuneixen per anar a buscar el tresor per tot l'espai que la mestra els indica en un inici, quan el troben, l'agafen però en cap moment l'obren ja que darrera del mapa que els ha portat fins el lloc diu: "No podeu obrir el tresor fins que us trobeu dins del vaixell o al vostre port". Els pirates fan cas del missatge i decideixen recordar els balls que es van inventar el dia que van arribar i els tornen a practicar per ensenyar-los als seus companys.</p>	
Activitat 3: Tornem cap a casa (Part principal)	
<p>Descripció: Els pirates ja tenen el seu tresor i volen tronar cap a casa abans que ningú els hi pugui prendre.</p> <p>Els alumnes agafaran un material hi hauran de tornar a crear un pont per anar de l'illa al seu vaixell. Es posaran en tres o quatre grups</p>	

diferents, però aquest cop cada alumne del grup tindrà un material diferent, només es podran repetir dos materials.

Quan tots són el vaixell i han endreçat el material, la mestra obre el tresor.

Activitat 4: Reflexió (Part final)

Els alumnes es col·loquen en rotllana i parlem de les diferents sessions que s'han realitzat durant la unitat de programació. A més, tornem a parlar de la diferència entre els jocs cooperatius i el joc del començament de la sessió de cooperació-oposició.

Annex 2: Plantilles de les entrevistes dels alumnes

Nom:
Data:

Entrevista

- A quin company has ajudat i com l'has ajudat?
- Quins companys t'han ajudat i com t'han ajudat?
- Has aportat idees al grup? Posen un exemple
- Escriu els components del teu grup i digues que han fet cada un d'ells?

Entrevista

Nom:
Data:

1.A qui has escoltat?	
2.Què ha dit?	
3.Què has explicat del joc?	
4.A quin company has entès més quan explicava el joc?	

Entrevista

Nom:

Data:

1. Què has endregat del material?	
2. Digues dues coses que t'hagin agradat dels jocs?	
3. Has pogut participar en tots els jocs? Com t'has sentit?	

Annex 3: Instruments d'avaluació

Nom de la unitat de programació:	Sessió:	Espai on es realitza:	Curs:	Aspectes a comentar:
Aspectes a observar:	Interpretacions positives:	Interpretacions negatives:		
Desenvolupa l'esperit de col·laboració				
Coneix la idea de grup i de treball cooperatiu				
Aplica les característiques del joc cooperatiu				
Gaudeix de la participació en els jocs cooperatius				
Mostra actitud positiva per compartir				
Respecta i ajuda als companys				
Respecte el material i les normes dels jocs				
Té en compte les idees que aporten els companys				
Fa ús de bones habilitats de comunicació				

(Registre anecdòtic utilitzat a la sessió 1)

Nom de la unitat didàctica:	Data:		
Nom de l'alumne:	Curs:		
Aspectes a observar:	Si	No	A vegades
Desenvolupa l'esperit de col·laboració.			
Coneix la idea de grup i de treball cooperatiu			
Aplica les característiques del joc cooperatiu			
Gaudeix de la participació en els jocs cooperatius			
Mostra actitud positiva per compartir			
Respecte i ajuda als companys			
Respecte el material i les normes dels jocs			
Té en compte les idees que aporten els companys			
Fa ús de bones habilitats de comunicació			

(Llista de control utilitzada a la sessió 3 i 4)

		Nom unitat didàctica:					Data:				Curs:				Sessió:				
		Desenvolupa l'esperit de col·laboració		Coneix la idea de grup i de treball cooperatiu		Aplica les característiques del joc cooperatiu		Gaudeix de la participació en els jocs cooperatius		Mostra actitud positiva per compartir		Respecta i ajuda als companys		Respecte el material i les normes dels jocs		Té en compte les idees que aporten els companys		Fa ús de bones habilitats de comunicació	
Alumnes	Si	No	Si	No	Si	No	Si	No	Si	No	Si	No	Si	No	Si	No	Si	No	
Alumne 1																			
Alumne 2																			
Alumne 3																			
Alumne 4																			
Alumne 5																			
Alumne 6																			
Alumne 7																			
Alumne 8																			
Alumne 9																			
Alumne 10																			

(Llista de control utilitzada a la sessió 6-7 i 8)

Annex 4: Plantilla fitxa del joc

Nom:

Noms del grup:

Nom del joc:

Com es juga:

Normes del joc:

Què volem aconseguir:

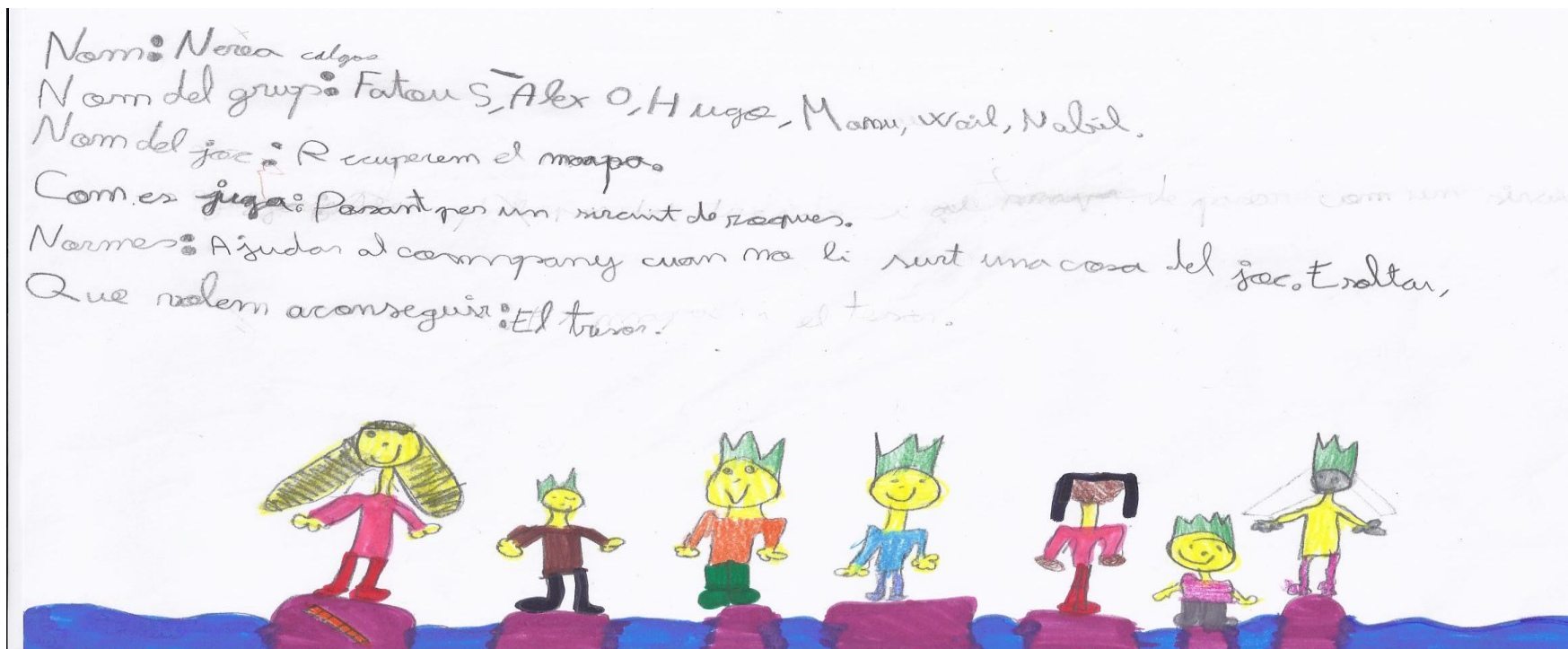
Dibuix del joc

Annex 5: Quadre de la relació entre l'educació en valors i l'Educació Física

Elements de l'Educació Física	Influències sobre l'educació en valors
Nucli essencial de l'activitat és el cos i moviment.	Els alumnes s'acosten als valors a partir de les relacions que es deriven de les diferents propostes motrius.
L'activitat física té un caràcter vivencial.	Aquest permet promoure situacions reals, carregades de sentit i lligades a la pròpia experiència.
Relació entre interessos i valors dins i fora de la classe.	Permet tracta els valors des de més proximitat (conèixer, fer i sentir).
L'activitat física motiva a la majoria dels alumnes.	Permet aconseguir aprenentatges més significatius pels alumnes.
Les conductes motrius tenen un caràcter explícit.	Influeix positivament sobre l'autoconcepte dels alumnes.
Normalment l'activitat es presidida per una metodologia lúdica.	Permet educació en valors (moviment corporal, relacions, afectivitat).
Activitat física implica una implicació emocional.	Confereix una major intensitat a les vivències experimentades.
L'activitat física té una naturalesa relacional.	Reparar el caràcter convencional de molt valors i potencia els aprenentatges socials i ètics.
A les classes d'Educació Física solen aparèixer conflictes.	En permet fer ús del conflicte com a situació de reflexió.
L'Educació Física té un caràcter social.	Permet abordar de manera crítica els principis i valors de la societat.
L'activitat física està condicionada pels mitjans de comunicació.	Permet veure i comparar els valors que altres contextos potencien.
L'Educació Física té rellevància al currículum ocult.	Ens situa davant la necessitat de portar el currículum ocult fins el terreny explícit.

Font d'informació: OMEÑACA R; VICENTE, J. *Pedagogía de los valores en la educación física*. CCS: Madrid, 2004. Elaboració pròpia.

Annex 6: Fitxes dels jocs dels alumnes de tercer de primària

- Nom: Fernando
- Nom del joc: Cava plana
- Com es juga: Primer el ~~arxer~~ i amb el arc o levantes i far course la pilota
- Normes: el arc no es pot agafar amb les mans
- Que ne volem aconseguir: Menjar

Descripció del joc:

